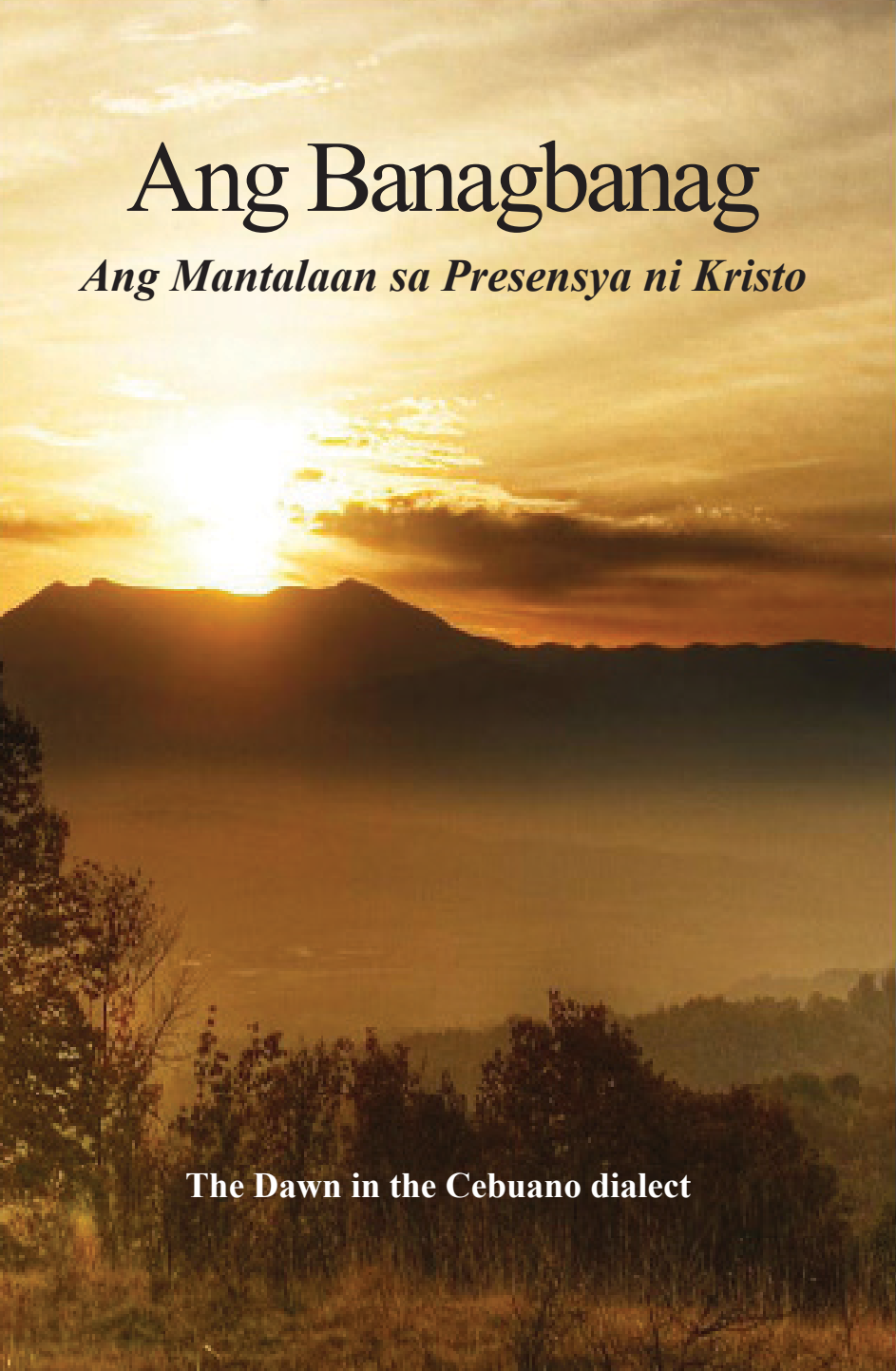

The background of the entire page is a photograph of a landscape at dawn. A bright sun is rising behind a range of dark mountains, creating a golden glow across the sky and clouds. In the foreground, there are silhouettes of trees and a field of dry grass, partially illuminated by the low light of the rising sun.

Ang Banagbanag

Ang Mantalaan sa Presensya ni Kristo

The Dawn in the Cebuano dialect

Ang Israel Pa Gihapon Ang Orasan Sa Dios Didto Sa Tungatungang Sidlakan	2
Usa ka Saad nga Yuta	14
Usa ka Saad Ngadto Kang Sara	16
Ang Panalangin Alang Kang Ismael Ug Isaac	18
Ang Panalangin Gipasa Kang Jacob	20
Ang Balorong Dagat	22
Pagpadayon Ngadto sa Kahingpitan	32

Ang Israel Pa Gihapon Ang Orasan Sa Dios Didto Sa Tunga-tungang Sidlakan

***“Busa ayaw kahadlok,
O alagad ko nga Jacob,
nagaingon si Jehova;
ni malisang ka, Oh
Israel: kay, ania karon,
luwason ko ikaw gikan
sa halayo, ug ang imong
kaliwatan gikan sa yuta
sa ilang pagkabinihag;
ug si Jacob mobalik,
ug mopahulay ug may
kahamugaway, ug walay
magahadlok kaniya.”-
Jeremias 30:10***

Ang kasamok didto sa Tunga-tungang Sidlakan sa makausa pa nagdomina na usab sa mga pamantalaan sa kalibutan-partikularmente, ang kaguliyang didto sa Egipto ug sa Syria. Didto sa Egipto, si Pangulong Mohammed Morsi, kinsa naa sa iyang pagpangatungdanan sa sulod na sa duha ka tuig, gipalagpot pinaagi sa usa ka militanteng kudeta niadtong mga unang adlaw sa Hulyo, 2013. Ang mga protesta, diin gibuhat batok kaniya niadtong mga katapusan sa Hunyo, sa pagkakaron nakapuntarya sa panggamhanang militar nga hulip kaniya. Liboan ang mga nangamatay ug mga nasamdan niini nga mga pag-alsa sa katawhan, nga nagpadayon sulod na sa duha ka bulan. Naglabi ang pagkawalay kasigurohan kung unsaon ug kon kanus-a mubalik ang kahusay ug kalinaw, maingon man kon asa nga dalan pagadad-on niining bag-ong panggamhanan kini nga nasod.

Mas labaw pa kalisod ang kahimtang didto sa Syria. Ang panggamhanan ni Pangulong Bashar Assad nga nag-atubang ug todo-todo gayud nga pag-alsa sa mga katawhan sa iyang nasod. Giakusahan siya, uban sa daghang mga ebidensiya nga nigamit siya ug mga kemikal nga hinagiban sa pag-atake sa iyang kaugalingong mga katawhan, nga gilangkoban sa mga babaye ug mga bata niadtong katapusan sa Agosto, nga nikalas sa gibanabana ug 1,500 nga mga katawhan. Kini nga gidaghanon mahimong musaka pa gayud. Niining taknaa, ang mga pangulo sa kalibutan nagatimbangtimbang na sa mga posibilidad kon unsaon nga mabatokan kini nga gikataho nga usa ka mangil-ad nga binuhatan.

Ang kasamok didto sa Egipto, Syria, ug uban pang mga nasod sa Tunga-tungang Sidlakan tingali makadugang sa mga pangutana diha sa mga hunahuna sa mga matinuorong mga magtutuo sa Bibliya kon unsaon nga mohaom kini ug ang uban pang susamang mga panghitabo diha sa katumanon sa mga propesiya. Lagi, tataw man kini kaayo nga ang kalibutan ania na sa usa ka “panahon sa kasakitan [kasamok]” mga usa kagatos na ka tuig hapit. Ug samtang nakita nato ang uban niining mga panghitabo nga nagapanghitabo diha sa atong mga mata mismo, usahay dili ta makasiguro kung unsa ang mensahe o kamahinungdanon niini diha sa mga paghan-ay sa Dios.

Dako kaayo ang atong pasalamat nga aduna kitay kasigurohan sa Bibliya nga ang tanan ubos sa pag kontrolar ug pagdumala sa Dios. Dugang niini, tataw kayo nga gipakita sa Kasulatan nga ang atong mga mata kinahanglan nga makatutok lamang gayud sa nasod Israel diha sa pagpangita sa katuyoan sa Dios kabahin niini nga mga panghitabo ug dili sa ubang mga nasod sa Tunga-tungang Sidlakan susama sa Egipto, ug Syria. Ang Israel mao ang orasan sa Dios, dili lang sa mga butang sa Tunga-tungang Sidlakan, apan maingon man usab sa tibuok kalibutan. Gani, maingon nga ang panahon sa kasamok magahingpit sa sa kinatibuk-ang tumong sa Dios sa pagpukan sa kasamtangang datang kahan-ayan niining kalibutan, ug magadala ngadto sa Mesiyanhong gingharian ni Cristo, ang pinakasentro sa mga propesiya sa Bibliya mao ang Israel.

Propesiyanhong Pamahayag

Sa laktud nga pagkasulti, ang mga propesiya sa Bibliya nagatudlo nga ang Israel mamahimong biktima sa usa ka gamhanan nga pag-atake sa mga nasod gikan sa amihanan ug sa uban nga mga nagpalibot niini. Klaro usab kaayo nga hilabihan ka makusganon nga desisyon ang igahatag niini nga mga gahom aron sa pagsulong sa Israel, diin ang mga nasod nga kanhi nakighigala kaniya dili na makapanalipod pa kaniya, o mohunong na sa pagpakighigla kaniya. Ang mga propesiya nagapasabot nga wala gayuy makapanalipod kaniya, ug mobarog nga mag-inusara ang Israel batok sa mga kaaway.-Ezek. 38:8-13; Jer. 30:14

Sa paglantaw sa reyalidad diha sa kasamtangang mga panghitabo pinaagi sa mga mata sa propesiya sa Bibliya, makahukom kita nga ang kamot sa Dios nagadumala na sa mga panghitabo sa kalibutan niining panahona sa paagi nga hulmahon ang balanse sa gahom diha sa mga nasod hangtud nga mahitabo na ang katapusan niining kasamtangang panahon sa kasamok nga mao ang Armageddon.

Lagmit nga ang umaabot nga pagsulong sa mga kasundalohan sa Gog didto sa Israel ,ug ang pagkapukan niana nga hukbo (Ezek. 38:1-7), maoy mahimong sindi nga magsugod ang katapusang ipo-ipo sa kasamok sa tibuok kalibutan. Si Jesus, sa iyang pagpropesiya niadtong panahona nag-ingon nga ang pagtabang lamang sa Dios ang makaluwas sa kalibutan gikan sa maong “kadako nga kasamok.”- Mateo 24:21,22

Gatusan na ka mga katuigan, ang Israel mao na gayud ang labing sentro sa katuyoan sa Dios kabahin sa unsay kapaingnan sa mga panghitabo sa kalibutan. Ang luna sa kasaysayan klaro nga gimarkahan gayud diha sa Bibliya, ug gikan sa atong ika-21 na ka siglo atong mabalik tanlantawan ang ilang kagahapon ug masubay kon unsa ka tukma nga nangatuman ang pulong sa Dios.

Siguro wala nay laing katawhan nga nakasinati ug mga pagsulay nga hilabihan ka halawom, hilabihan gayud nga daw makapawagtang na sa paglaom, ug hilabihan gayud ka malahutayon nga nasinatian sa mga Judeo. Ang ilang panggamhanan giguba sa mga Romanhong kasundalohan niadtong A.D. 70. Giabot sila gikan sa ilang yutang gipuy-an nga ilaha sukad pa sa karaang-panahon aron lang magsugod ug makuyaw nga kinabuhi sa mga {ghettos} didto sa mga madaugdaugong nasod. Ang mga pagpanglutos nga ilang naagian dili gayud matugkad sa handurawan. Ang yanong katinuoran sa ilang pagka-anaa karon isip usa ka nasod uban sa mga nasod usa gayud ka lig-on, buhing pamahayag sa pagkamatitud-anon sa Dios, ug nga ang pulong sa kamatuoran takos gayud nga saligan.

Nabutaan ang Israel Gumikan sa Kakulang sa Pagtoo

Katingalahan, ang tinuod nga kahulogan niining kahibulongan nga katinuoran daw sa nawala na sa dayon, dili lamang sa kalibutan sa kinatibuk-an, apan sa mga Judeo mismo, kinsa nag-unang mga aktor niini nga dako nga drama. bisan pa man nga daw dili gayud katohoan nga mahitabo, sulod sa hataas nga panahon, sa katapusan, kini nga gamayng nasod natawo. Ang uban nga laing mga katawhan, human sa dul-an na sa duha ka libo ka tuig nga nakasinati ug pag-antos susama sa ilang nahiaguman, malagmit ug sigurado gayud nga modawat ug mosagol ngadto sa mga kultura sa mga nasod kon diin sila gipangkatagkatag. Ang gahom ug probidensiya lamang sa Dios mismo ang makahimo sa pagpreserbar sa ilang kailhanan ingon nga katawhan.

Sa samang panahon nga kasagaran sa mga Judeo mismo nabutaan

sa katinuoran nga bisan gani sa pagkakaron ang Dios sa uniberso nagagiya sa ilang kapalaran, sila kansang mga kasingkasing gipanalanginan sa usa ka pagsabot sa dako nga plano sa Langitnong Amahan diha sa kapanahonan, ang ilang pagtoo nalig-on samtang nagasud-ong sila sa kalamboan sa mga panghitabo sa yuta sa israel ug ingon man sa mga palibot nga rehiyon sa Tunga-tungang Sidlakan.

Samtang nagpuyo pa si Abraham sa Canaan, gisubli sa Dios kini nga saad, nga nagaingon, “Iyahat karon ang imong mga mata, ug tuman-aw ka sukad sa dapit nga imong hingmutangan ngadto sa amihanan, ug ngadto sa habagatan ug ngadto sa silangan ug ngadto sa kasadpan. Kay ang tanan nga yuta nga imong gitan-aw, igahatag ko kanimo ug sa imong kaliwatan ngadto sa walay katapusan. Ug pagabuhaton ko ang imong kaliwatan nga ingon sa abug sa yuta.” (Gen. 13:14-16) Sa dihang 99 na ang panuigon ni Abraham, nitungha ang Dios ngadto kaniya, ug sa makausa pa gikompirmar na usab ang saad. Siya [ang Dios] nag-ingon, “ihatag ko kanimo ug sa imong kaliwatan nga mosunod kanimo, ang yuta nga imong pagalangyawan, ang tibook nga yuta sa Canaan aron mahimong panulondon nga dayon; ug ako mao ang mahimo nga ilang Dios.” (Gen. 17:8) Sa lain na usab nga higayon, human nga napakita ni Abraham ang iyang pagtoo pinaagi sa pagkaandam nga ihalad isip sakripisyo ang iyang anak nga si Isaac, naghimo ang Dios ug dugang ug makahuluganon nga saad ngadto kang Abraham, nga ang sangpotanan niini mao nga pinaagi sa iyang kaliwat, ang tanang mga nasod sa yuta mapalanginan.-Gen. 22:18

Pagkahuman niadto, gilatas gayud sa Dios ang gilay-on ug gidugayon aron sa pagmatuod sa kaliwat ni Abraham sa Iyang gugma ug pag-amoma kanila. Gibalikbalik sa daghang mga panahon, Siya nagpamatuod kanila nga sila ang Iyang katawhan, ug Siya ilang Dios. Sa ikatulo nga bulan human giluwat Siya sila gikan sa kaulipnan sa Egipto, sa dihang hapit na sila magsugod sa ilang hataas nga panaw agi sa kamingawan, daw sa labi pa Siyang naghigwaos nga ipaniguro kanila mahitungod sa Iyang gugma ug pag-amoma alang kanila ingon nga Iya gayud nga piniling katawhan. “Kamo nanagpakakita sa gibuhat ko sa mga Egiptohanon, ug giunsa ko pagdala kamo sa ibabaw sa mga pako sa mga agila, ug gidala ko kamo nganhi kanako,” Siya nag-ingon kanila. “Busa karon, kung kamo magapatalinghug gayud sa akong tingog, ug magabantay kamo sa akong tugon, nan kamo mamahimo nga akong kaugalingon nga bahandi gikan sa kinataliwad-an sa tanang mga katawhan: kay ang tibook nga yuta, ako man: Ug alang kanako kamo mahimo nga usa ka gingharian sa

mga pari, ug usa ka balaan nga nasud.”-Exod. 19:4-6

Bisan pa human sa pipila na ka mga higayon sa dili pagkamatinud-anon sulod sa 40 ka tuig nga pagpanaw agi sa kamingawan, ug nakaabot sa Jordan una pa moadto ngadto sa gisaad nga yuta, nakig-istorya na usab ang Dios kanila pinaagi kang Moises. “Kay ikaw mao ang katawhan nga balaan alang kang Jehova nga imong Dios: si Jehova nga imong Dios nagpili kanimo aron nga mahimo ikaw nga usa ka katawhan nga iyang panag-iyahon, labi kay sa tanan nga mga katawhan nga ania sa ibabaw sa nawong sa yuta.” (Deut. 7:6) Mga usa ka libo ka tuig ang nakalabay, ug human sa dili maihap ug dugang pa nga mga kapakyasan sa pagtuman sa ilang kasabotan tali Kaniya, gihigugma ug gipakabahandi pa gihapon sila sa Dios, maskin nakita Niya nga kinahanglanon nga kastigohon Niya sila, maingon nga gipanton sa usa ka amahan ang mga masinupakong anak. Pinaagi ni propeta Amos giingnan Niya sila, “Pamatia kining pulong nga gipamulong ni Jehova batok kaninyo, Oh mga anak sa Israel, batok sa tibook nga banay nga gikuha ko gikan sa yuta sa Egipto, nga nagaingon, Kamo lamang ang akong giila sa tanang mga kabanayan sa yuta: busa pagadu-awon ko kamo tungod sa tanan ninyong mga kasal-anan.”-Amos 3:1,2

Sa katapusan, mga pito ka siglo ang nakalabay, sila napukan isip usa ka nasod ug ingon man sa ilang estado ug pribilihiyo isip usa ka espesyal nga bahandi alang sa Dios ug usa ka gingharian sa mga pari. Tungod kini sa ilang pagka dili matinud-anon ug sa ilang pagsalikway kang Jesus bisan pa man sa daghang mga timaan nga Siya gayud ang gisaad nga Mesias sulod sa taas nga panahon, ang “kaliwat” sa panalangin. Si Jesus mismo, human maklaro ang pagkawalay pagtoo sa mga Judeo sa kinatibuk-an, ang nagbutyag sa mga pulong sa kalaglagan sa ilang nasod. Siya nag-ingon kanila, “Wala ba kamo makabasa sa giingon sa Kasulatan? ‘Ang bato nga gisalikway sa mga magtutukod kay kuno walay kapuslanan, nahimo hinuon bato nga labing mapuslanon. Buhat kini sa Ginoo, ug kahibulongan gayod kini? Busa sultihan ko kamo nga ang mga panalangin sa paghari sa Dios kuhaon gikan kaninyo ug ihatag ngadto sa mga tawo nga makahatag ug maayong mga bunga.” Unya, daw sa nagpasabot sa mga kasakitan nga mahitabo kanila sa umaabot, nidugang Siya, “Ug ang mahulog sa ibabaw niining batoha, madugta siya; apan ang mapusdakan niining batoha, mapulpog siya.” Ug ... ang mga pari ug ang mga Pariseo ... nakaalinggat nga sila ang gipasabot ni Jesus.”-Mateo 21:42-45

Pagkahuman dayon niadto, gipahibalo ni Jesus ang katapusang pagsalikway kanila isip usa ka nasod, niini nga mga pulong: “O

Jerusalem, Jerusalem! Gipatay mo ang mga propeta ug gibato ang mga sinugo nga gipadala sa Dios kanimo! Pagkadaghang higayon nga buot nakong tigumon ang tanan mong mga anak sama sa usa ka himungaan nga nagtigom sa iyang mga piso ilalom sa iyang mga pako apan nagdumili ka! Tan-awa, mabiniyaan ug magamingaw ang inyong balay. Kay sultihan ko kamo, nga dili na kamo makakita kanako pag-usab, hangtud makaingon na kamo, “Dalaygon ang nagaanhi sa ngalan sa Ginoo.”-Mateo 23:37-39

Unsa nalang gyud kaha kasakit ang gibati ni Jesus samtang nagsulti niini nga mga pulong mahitungod sa katawhan kinsa espesyal kayo sa Iyang Amahan! Siguro nisantop sa Iyang hunahuna ang mga pulong ni Moises: “Kay ang bahin ni Jehova mao ang iyang katawhan; Si Jacob mao ang pahat sa iyang panulondon. Iyang hikaplagan siya didto sa yuta sa kamingawan, Ug sa haw-ang kamingawan nga makalilisang; Siya nagalibut kanila sa libut, siya nagamatuto kaniya. Iyang gibantayan siya ingon sa kalimutaw sa iyang mata. Ingon sa agila nga nagapukaw sa iyang salag, Nga nagalupadlupad sa ibabaw sa iyang mga kuyabog, Ginabuklad niya ang iyang mga pako, iyang ginakuha sila. Iyang gidala sila sa ibabaw sa iyang mga pako: Si Jehova lamang ang nag giya kaniya.”-Deut. 32:9-12

Kini nga mga pulong ni Moises wala nagpasabot nga walay palakbit mahitungod sa trahedya nga mahitabo sa kaulahian tungod kay nidugang pa gayud siya pagsulti, “Sa Bato nga nagbuhat kanimo nahikalimot ka; Ug nahikalimot ka sa Dios nga naghulma kanimo. ... Sila nanagpaabugho kanako tungod sa dili Dios; Nanagpasuko sila kanako tungod sa ilang mga parayeg; Ug dasigon ko sila sa pagpangabugho niadtong dili katawhan, Sa mga nasud nga buangbuang pagapasuk-on ko sila.”-Bersikulo 18,21

“Ang Balos sa Pagka dili Matinud-anon”

Si Apostol Pedro ang nagapadako niini nga tema, ug nagpakita nga kadtong mga ginatawag sa kasamtangang panahon sa maayong balitaa Judeo man o Gentil, kansang makapanunod sa mga saad nga mamahimong espesyal nga bahandi sa Dios ug gingharian sa mga pari. Siya nagasulat, “alang kaninyo ... nga nagatoo siya bililhon: apan niadtong masinupakon, ang bato nga gisalikway sa mga magtutukod, namatud-an nga mao diay ang ulohang bato, ug usa ka bato nga makapandol, ug ang dakong bato nga makapapukan kanila, bisan kanila diin nangapandol sa pulong, kay masinupakon man: diin gitagana usab kanila. Apan kamo [mga nagsunod sa mga lakang ni Jesus sulod sa panahon sa maayong balita] mao ang piniling katawhan, ang mga harianong pari ug ang balaang nasod;

... Kaniadto dili kamo katawhan sa Dios, apan karon katawhan na kamo sa Dios.”-I Pedro 2:7-10

Wala madugay human sa katapusang pagsalikway sa Israel isip usa ka nasod, giguba sa mga Romano ang Jerusalem , ug ang Judeong katawhan nagkatagkatag ngadto sa mga nasod sa kalibutan. Sa mosuod nga mga siglo ang yuta sa Israel mismo nahimong sakop na hinuon sa Roma, sa mga Moslim, Egipto, sa mga Turks, ug sa katapusan, sa Grand Britania ubos sa sugo sa katiponan sa mga nasod.

“Unsa Man Diay Ang Among Sala?”

Ang mapait nga sangpotanan nakita na unta kini kaniadto pa sa mga maalamon nga mga Judeo, tungod kay ang Dios nagbalikbalik sa pagpahimangno kanila sa mga mangil-ad nga resulta sa pagka dili matinumanon sa ilang kasabotan. Pananglitan, nag-ingon Siya ngadto kang propeta Jeremias, “Tan-awa,Pahunongon ko niining dapita sa atubangan sa inyong mga mataug sa inyong mga adlaw ang tingog sa kasadya, ug ang tingog sa kalipay,ang tingog sa kaslonon nga lalake ug ang tingog sa kaslonon nga babaye. Ug mahatabo nga sa diha nga imantala mo niini nga katawhann kining tanan nga mga pulong, ug sila moingon kanimo: Nganoman nga nagsulti si Jehovah niining tanan nga dagkong kadaot batok kanamo? Kon unay among kadautan? Kon unsay amoong sala nga nahimoo batok kang Jehovah nga among Dios? Unya ingnon mo sila: tungod kay ang inyong mga amahan mingbiya kanako, ngaingon si Jehovah, ug mingsunod sa laing mga Dios, ug nanag-alagad kanila, ug nanagsimba kanila, ug ningbiya kanako, ug wala managbantayy sa akoong kasugoan; ug labaw ang kangil-ad nga inyong nahimo kay sa nahimo sa inyong mga amahan; kay, ania karon, kamong tagsatagsa nagasunod sa katig-a sa inyong dautan nga kasingkasing, mao nga kamo walamanagpatalinghog kanako. Busa hinginlan ko kamo niining yutaa ngadto sa yuta nga wala ninyo hingbaloi, ni kamo, ni ang inyong mga amahan; ug didto manag-alagad kamo sa laing mga Dios sa adlaw ug sa gabii: kay ako dili magapakita kaninyo ug kaluoy. Jeremias 16:9-13 .

Gikatagkatag sa mga Kanasuran Sa una pa gayud, sa dihang ang mga hapit na mutabok sa Jordan paingonn ngadto sa yuta nga gisaad, giasoy ni Moises ngadto kanila ang pinilopilo nga mga panalangan nga mailaha kon ilang tumanon ang ilang kasabutan tali sa Dios. Sa laing bahin,giitudlo usab niya kanila ang mga kasakit gumikan sa pagkamasinupakon nga nagaingon, “Apan kon dili ninyo tahoron si Jehovah nga inyong Dios ug dili tumanon ang Iyang mga sugo nga

gihatag ko karon kaninyo, mahiagum kamo niining tanang tunglo.”

Dayon nisunod ang makahangangha nga listahan sa mga tunglo lakip na ang pamulong nga sila “papahawaon ngadto sa tanang mga gingharian sa yuta ... Ug mamahimo kamo nga kahikurat, usa ka sannglitanan, ug usa ka kataw-ana sa tanang mga nasod diin pagadad-on kamo ni Jehovah. ... ug gamay nalang ang mahabilin kaninyo, bisag ingon kamo kadaghan sa mga bituon sa langit, tungod kay wala man ninyo patalinghogi si Jehovah nga inyong Dios. Patibulaagon kamo ni Jehovah ngadto sa tanang suok sa tanang kanasuran ug didto magsimba kamo sa mga diosdios nga kahoy ug bato -- mga diosdios nga wala simbaha ninyo o sa inyong katigulangan. Deuteronomio 28:1,15,25,37,62,64

Sa dihang si Jacob niadto ngadto sa Egipto ang iyang tibuok pamilya 70 lamang kabuok. (Deut. 10:22) Mga 300 ka tuig ang nakalabay, sa pagbiya sa Egipto, ang gidaghanon sa mga lalake nga nagpanuigon ug 20 pataas kinsa makahimo na sa pagpakiggubat nikabat sa dul-an na sa 600,000, wala pay labot sa ihap ang banay ni Levi. Nagsugyot kini nga, lakip ang tanang mga kababayan-an ug tanang mga lalake nga nagpanuigon ubos sa 20, ang gidaghanon sa mga Israelita nga ningbiya sa Egipto gibanabana nga muabot sa 2,500,000 ka tawo. Tinuod gayud nga ang saad sa Dios kang Abrahan nga ang iyang kaliwat mamahimong ingon kadaghan sa mga bituon sa langit ug sama sa balas sa baybayon madagayaon nga natuman gayud sa ingon niini nga paagi, maingon nga gikonpirmar kini ni Apostol Pablo. Dili ikahibulong nga ang hari sa Egipto kinsa wala nakaiila kang Jose nalisang sa ilang presensiya sa yuta sa Goshen.-Gen. 22:17; Num. 1:45,46; Deut. 10:22; Heb. 11:12; Exod. 1:7-12

Wala gyud hinuoy pamaagi nga matino kon pila gayud ang mga Judeo niadtong panahon sa ilang pagsalikway sa mesias ug ang ilang pagkatibulaag ngadto sa mga layong nasod sa yuta. Apan, nasayod kita nga napakyas sila sa pagtuman sa ilang kasabutan tali sa Dios, ug busa angay lamang nga damhon nga ingon nga sangpotanan ang ilang gidaghanan nikunhod gayud sama sa gipropesiya ni Moises. Nasayod kita nga samtang sa ilang hamubo nga panahon nga pipila lamang ka siglo nga pagpuyo didto sa Egipto, ang ilang gidaghanon nitubo gikan sa 70 lamang ka tawo ngadto sa 2.5 milyon, apan sa musunod nga 4,400 ka tuig gikan niadtong panahona hangtud nga wala panagsugod ang ikaduhang gubat sa kalibutan nitubo lamang sila sa dili mulapas sa 16 milyon sa tibuok kalibutan, diinmga 6 milyon nangamatay tungod sa holocaust sa panahon niadto nga gubat.

Nasayod usab kita nga ang mga tunglo diin gisulti nang daan ingon nga sangpotatan sa pagkamasinupakon nidat-ug sa hilabihan gayud nnaiana nga mga ginadaogdaog nga mga katawhan. Siguro ang tinuod nga mga sentimento sa kadaghanan sa mga Judeo mapakita niini nga mga pulong sa usa ka Judeo nga tig hatud ug gatas sa dula nga nag-ulohan, “Fiddler on the Roof,” sa dihang magul-anon siyang nag-ampo, “Ginoo, kami nasayod nga kami ang imong piniling katawhan; pero nganong dil ka magpili ug lain sa makadiyot?”

Ang Nagkaawop nga Paglaom sa Usa ka Kaugalingong Yuta

Bisan pa man niining tanang mga kasakitan sulod na sa gatusan n aka mga siglo, nagpabilin pa gihapon nga buhi sa kasingkasing sa kadaghanan sa mga Judeo, bisan tuod ug susama lamang kini sa nagkaawop nga kalayo, ang paglaom nga usa ka adlaw niana mahibalik sila sa gisaad nga yuta. Mao kini ang nag sustener kanila sa ilang mga pag-antos; ang rason nganong nagpakabuhi pa gihapon sila taliwa sa ilang pagpuyo sa mga ghettos. Sa katapusan, niadtong 1878, ingon nga resulta sa Kongreso sa mga Kanasuran didto sa Berlin, nahawan ang aigianan sa mga Judeo alang sa pagpalit ug yuta didto sa in Palestina. Mga Colonistang Judeo nagsugod sa pag dagayday gikan sa uropa aron makalingkawas sa peligroso nga pagpuyo uban sa mga dili makiangayon nga mga kasilinganan.

Sa dihang nagsugod ang Unang Gubat sa Kalibutan niadtong 1914, nagsinyas kini sa katapusan sa “mga panahon sa mga Gentil.” Niinin panahona ang Israel ang iyang katawhan “titunobtunoban “ sa mga Gentil nga mga kanasuran mga dul-an twenty five ka mga siglo –sukad sa panahon sa ilang katapusang hari nga si Zedekiah. (Lucas 21:24) Sa katapusan sa Unang Gubat sa Kalibutan, ang Palestina nailawom ubos sa pagdumala sa Grand Britanya, kansang ambahador, Lord Balfour, nag isyu sa “Balfour Declaration”, diin ang panggamhanan sa Britanya nanumpa nga musuporta sa paglaom sa mga Zionista nga makaistablisar ug usa ka nasudnong puloy-anan alang sa mga Judeo didto sa Palestina.

Alang niadtong nagtagad niini, nalig-on pa gayud kini nga paglaom niadtong 1920 sa dihang nakuha sa Grand Britanya ang Palestina ingon nga mandato gikan sa bag-o pa lang gayud nga nahimo nga Liga sa mga Kanasuran, u gang pipila sa mga Judeo nakakaplag sa ilang agianan paingon niana nga yuta. Apan, sa dihang anaa na sa gahom si Hitler didto sa Germany niadtong 1933, ang makalilisang nga pagpanglutos nakabugaw ug daghang mga Judeo aron sa pagpangita ug dalangpanan didto sa in Palestina. Palaran kadtong

nilampos sa pagbuhat niini, tungod kay niadtong Ikaduhang Gubat sa Kalibutan mga six milyon nga mga Judeo walay kokaluoy nga gipangpatay nga maoy usa sa labing itom nga mantsa nga nakahugaw sa kasaysayan sa gitawag nga tawhanong sibilisasyon sukad pa nagsugod ang kalibutan.

Sa hamubong higayon pagkahuman sa Ikaduhang Gubat sa Kalibutan, ang higpit nga balaod mahitungod sa pagbalhin ug puyo sa nasod sa Gran Britanya sa natapos na gayud sa dihang gikuha sa “Nagkahiusang mga Nasod” ang ilang kasugaoan, ug nag-abli sa agianan alang sa pagbahin-bahin sa Palestina. Niadtong Mayo, 1948, giproklamar sa mga Judeo ang katukoran sa nasod nga Israel didto sa Tel Aviv. Ang mga nagpalibot nga Arabong mga nasod niatake sa bag-o pa lang nga nahimugso nga nasod, apan sa kadugayan nagmalampuson ang Israel sa pagpasibog sa mga niatake kaniya, ug nakakuha pa gayud ug ubang mga teritoryo nga gipanag-iyahan sa mga Arabo. Sukad adtong panahona ang mga Judeo ug mga Arabo nagsangka sa dili mayhap nga mga panagsangka ug nahiapil sa mga dili kayo grabe nga panag-away, ug kasagaran niini nisangpot lang sa us aka labipang malig-on nga Israel.

Tinuod gayud, ang mga panghitabo sa sulod sa 70 ka tuig, hangtud sa pagka-establisar sa Israel pag-usab isip usa ka niadtong 1948, mahimong kahibulongan kayo sa mga mata sa katawhan, bisan gani tingali alang sa mga Judeo mismo. Apan, dili gayud kini kahibulongan diha sa mga mata sa Dios, tungod kay kini sila ubos man sa Iyang pagtugot.

Ang Walay Kasigurohang Ugma

Karon, mga 65 na ka tuig ang nakalabay, ang hukmanan sa kalibutan nagatan-aw uban ang kawalay kasigurohan kon unsa ang dangatan sa kasamtangang nasudnong kasamok didto sa Egipto ug Syria. Nakatutok pud sila sa Estados Unidos kon unsay buhaton, kon naa may papel military nga pagadad-on niini nga nasod sa niini nga rehiyon. Adunay kahadlok nga kon mag-apil-apil ang Estados Unidos mosangpot kini sa pagpanimalos batok sa Israel, o mamahimo kaha siya nga dilikado sa mga pag-atake sa iyang mga kaaway, bisan tuod ug wala siyay labot sa kasamok sa ubang Arabong nasod nga nagpalibot kaniya. Tungod kay bisan pa man sa mga kasamok ug kaguliyang sulod sa mga nasod sa Arabia mismo, daghan pa gihapon ang nagtoo nga sila nahiusa pa gihapon sila sa usa lamang ka butang: ang pabalik-balik nga tumong nga sa dili madugay mahanaw na gayud ang Israel.

Mao kini ang kahadlok nga nihamok sa mga kasingkasing sa mga Judeo sa tanang dapit sa kalibutan, bisan pa ug dili angkunon sa kadaghanan. Hingpit ang ilang pagtoo nga kon mahitabo kini nga kalamidad, nan wala na gayuy Judeo nga luwas sa bisan asang dapit sa kalibutan. Busa sukad niadto, diha sa dili na maihap nga gubat ug mga panag-away nga nasinati sa Israel sukad niadtong 1948, ang mga Judeo gikan sa tanang dapit sa kalibutan nagkahiusa sa kinasingkasing gayud nga pagsuporta kaniya –pinaagi sa demonstrasyon, pinaagi sa mga paghalad sa pag-alagad kaniya sa bisan unsa nga katakos –bisan diha sa kasundalohan, ug pinaagi sa pagbubo ug dagko nga kantidad nga salapi ngadto sa panudlanan niana nga nasod sa dako nga paningkamot aron ma-preserbar nasudnong pagkabutang. ilang gikahadlokan, kon mawagtan man gani ang nasod sa Israel, nan mamiligro ang ilang mga kinabuhi mismo ug mga kinabuhi sa ilang mga pamilya sa makausa na usab, susama sa mga adlaw sa ilang labing mapait nga paglutos. Tinuod gayud, nga kon hunahunaon gayud pag-ayo ang masulub-on nga kagahapon niini nga nag-antos nga katawhan, makasimpatiya gayud sa ilang pagkadismaya.

“Ang Panahon sa Kasamok ni Jacob”

Nga adunay muabot nga usa ka panahon sa hilabihan nga kabalaka alang sa mga Judeohanong katawhan human sa ilang pagpauli ngadto sa ilang kaugalingong yuta gitudlo gayud pinaagi kang Propeta Jeremias. Siya nagsulat, “Kay, ania karon, ang mga adlaw moabut na, nagaingon si Jehova, nga bakwion ko nag pagkabinihag sa akong katawohan nga Israel ug Juda, nagaingon si Jehova: ug pabalikon ko sila ngadto sa yuta nga gihatag ko sa ilang mga amahan, ug sila magapanag-iya niini. ... Kay mao kini ang giingon ni Jehova; Nakadungog kami ug tingog sa pagkurog, sa kahadlok, ug dili sa pakigdait. Mangutana kamo karon, ug tan-awa, kong may usa ba ka lalake nga nagaanak: ngano man nga nakita ko ang tagsatagsa ka lalake nga nagapanighawak, sama sa usa ka babaye nga nagaanak, ug ang tanang mga nawong nangaluspap?” (Jer. 30:3,5,6) Mura ug sa haduol nalang gayud kita kaayo niini nga panahon nga klaro kayo nga gihulagway sa propeta.

Nan, unsa man kaha nga klase nga ugma ang gipaabot sa mga Judeo ug sa nasod Israel gikan niini nga ponto? Gihulagway sa propeta ang usa ka panahon sa dakong kasub-anan ug pag-antos nga muabot diha sa Israel. Pero, sa dihang ang tanan daw sa wala nay paglaom, mapaubsanon nilang itahan balik sa Dios ang ilang way-tumong nga mga kasingkasing, sama sa gipanagna ni Jesus nga sila

magaingon, “Bulahan Siya nga nagaanhi sa ngalan sa Ginoo.” Sanglit kay nakakat-on na sila diha sa ilang pagkamasupilon, tabangan sa Dios ang Israel. Timan-I kini nga mga pulong, “Ah! pagkadaku nianang adlaw sa pagkaagi nga walay mausa nga sama kaniya: ngani maoy panahon sa kasamok ni Jacob: apan siya maluwas gikan niana.” “Unya si Jehova moasdang, ug makig-away batok niadtong mga nasud, sama sa iyang pagpakig-away sa adlaw sa gubat.”-Mat. 23:39; Jer. 30:7; Zech. 14:3

“Ayaw na Kahadlok ... O ISRAEL!”

Human hisgoti kini nga panahon sa kasamok ni Jacob, ug nagdugang nga “siya maluwas gikan niana,” ang propeta Jeremias nagatanyag ug dako nga paglaom ug pagdasig alang sa Israel. “Busa ayaw kahadlok, Oh alagad ko nga Jacob, nagaingon si Jehova; ni malisang ka, Oh Israel: kay, ania karon, luwason ko ikaw gikan sa halayo, ug ang imong kaliwatan gikan sa yuta sa ilang pagkabinihag; ug si Jacob mobalik, ug mopahulay ug may khamugaway, ug walay magahadlok kaniya. Kay ako nagauban kanimo, nagaingon si Jehova, aron sa pagluwas kanimo: kay tibawason ko paglaglag ang tanang mga nasud diin didto kamo gipapatlaag ko, apan dili ko tibawason paglaglag ikaw; kondili badlongon ko himoon ikaw sa hinayhinay, ug dili ko ikaw biyaan nga walay silot.”-Jer. 30:10,11

Sa ingon niini nga pagi, klaro nga ipadayag sa Dios ngadto sa Israel ug ngadto sa tibuok kalibutan nga Siya ang nag-inusara nga Ginoong Dios nga Ilabing Gamhanan, ug nga matuod ang Iyang mga saad, u gang Iyang pagkamatinud-anon walay katapusan. Ang Israel ang mamahimong pruweba niini nga katinuoran. Maingon nga sila nahimong usa ka a “tinunglo diha sa mga nasod nga wala niila ug Dios,” mamahimo silang they “usa ka panalangin,” usa ka buhing ehemplo alang sa tanang katawhan mahitungod sa mga hiyas sa Dios nga mao ang hustisya, kinaadman, gahom, ug gugma. (Zech. 8:13) Nidugang niini si Pablo, “ug unya pagaluwason ang tibuok Israel: ingon sa nahisulat: Ang Manluluwas moabut gikan sa Sion; pagahinginlan niya ang pagkadili diosnon gikan kang Jacob”; Tungod mao unya kini ang pakigsaad ko uban kanila sa diha nga kuhaon ko na ang ilang mga sala.” ... Kay ang tanang mga tawo gitugyan sa Dios ngadto sa pagkamasupilon aron ang tanan iyang pagakaloy-an.”-Rom. 11:26,27,32 ■

Usa ka Saad nga Yuta

Yabeng Bersikulo:
“Niadtong adlaw
nagbuhat si Jehova ug saad
kang Abram, sa pag-ingon:
Sa imong kaliwatan ihatag
ko kining yutaa gikan sa
suba sa Egipto hangtud sa
suba nga daku, ang suba
nga Eufrates.”—Genesis
15:18 Napiling Kasulatan:

Sa pagsugod sa atong leksyon atong hunahunaon ang kabililhon sa mga kasabotan ug mga pagpanumpa nga gihimo sa Dios sa mga miyembro sa tawhanong kaliwat—sa ingon niini nga pananglitan naglambigit kang Abram. Sa tibuok kasulatan ang Langitnong Amahan mao gayud ang gipakita nga makanunayon nga tinubdan sa bug-os nga kamatuoran. Pamalandongi kini nga mga pulong: “siya nga nagapanalangin sa iyang kaugalingon diha sa yuta magapanalangin sa iyang kaugalingon diha sa Dios sa kamatuoran; ug siya nga diha sa yuta magapanumpa tungod sa Dios sa kamatuoran.”—Isaias 65:16

Dugang pa sa atong paglantaw niini nga gibugkos sa panumpa nga kasabotan nga gihimo sa Dios ngadto kang Abram, nasabtan nato gikan sa Kasulatan nga kini gibalikbalik ug gikompirmar kaniya sa makadaghan nnga higayon. Ang atong leksyon nakatutok sa usa sa daghang mga kompirmasyon niana nga kasabotan. Gitawag ni Pablo ang atong pagtagad sa katinuoran nga pinaagi sa duha ka mga butang nga walay pagkausab— ang Pulong sa Dios ug ang Iyang panumpa— kini nga mga saad sa kasabotan nagadala ug “dakung kadasig” niadtong anaa sa panimalay sa pagtoo. (Hebreo 6:18,19) Kini nga “gamayng panon,” susama kang Abram, nibakwit gikan sa ilang kanhing “yuta” niining kasamtangang kalibutan, ug nakakuha ug dalangpanan ug kadasig sa samang mga paglaom nga gipadayag sa mga saad sa kasabotan nga gihimo ngadto kaniya pila na kagatos ka tuig ang nilabay.

Gani, ang unang mga pagpakighinabi sa Dios kang Abram gitala alang kanato mahitungod sa sugo nga gihatag kaniya nga mobiya sa

yuta nga iyang gipuy-an sa—Ur sa mga Caldehanon. (Genesis 11:31) Mabasa nato ang mahitugond niini sa Genesis 12:1-3: “Ug si Jehova miingon kang Abram: Pahawa ka gikan sa imong yuta, ug gikan sa imong kaubanan, ug sa balay sa imong amahan, ngadto sa yuta nga akong igapakita kanimo. Ug akong pagabuhaton kanimo ang usa ka daku nga nasud, ug ikaw pagapanalanginan ko ug pagapadakuon ko ang imong ngalan, ug mahimo ikaw nga usa ka panalangin... ug diha kanimo pagapanalanginan ang tanang mga kabanayan sa yuta.” Ang nahimutangan sa “yuta” nga nahisgotan sa kasabotan wala nahinganlan hangtud nga si Abram hingpit nga makatuman sa mga kondisyon nga nahauna nang gihatag— nga mobiya sa iyang kanhing nasod ug mosunod sa mga paggiya sa Dios. Sa paghimo niini, ug sa pasulod na sa yuta sa Canaan, giingnan sa Dios si Abram nga mao kadto ang yuta nga igahatag kaniya.—Genesis 12:4-7; Mga Buhat 7:2-6

Kini nga kasabotan sa saad gideklarar na usab sa Dios ingon nga gitala niini nga mga pulong gikan sa Genesis 17:1-4: “mitungha kaniya si Jehova, ug miingon kaniya: Ako mao ang Dios nga Makagagahum sa ngatanan; lumakaw ka sa atubangan ko... Ug magabuhat ako ug akong pakigsaad sa taliwala kanako ug kanimo, ug pagpadaghanon ko ikaw sa hilabihan gayud... Mahitungod kanako, tan-awa, ang akong pakigsaad anaa kanimo, mahimo ikaw nga amahan sa daghanan nga mga nasud.” Lain na usab nga mahinungdanon nga panghitabo ang natala sa Bersikulo 5 niini nga kapitulo—ang pag-usab sa Dios sa pangalan ni Abram. “Ug ang imong ngalan dili na paganganlan nga Abram [kahulogan taas nga amahan], kondili ang imong pangalan mao na si Abraham [amahan sa kadaghanan]; kay ikaw gibuhat ko nga amahan sa daghanan nga mga nasud.”

Ang Apostol Pablo naghisgot niini nga mga saad, nga sila “igapasalig ngadto sa tanang kaliwat ni Abraham-- dili lamang ngadto ra sa mga nagpailalum sa kasugoan kondili usab ngadto sa mga nagabaton sa kang Abraham nga pagtoo, kay siya mao man ang amahan natong tanan, (sumala sa nahisulat nga nagaingon, “Gihimo ko ikaw nga amahan sa daghang mga nasud,).” (Roma 4:16,17) Gikan sa atong pagtuon atong nakita nga kini nga mga saad kay alang sa duha ka grupo. Una, sila alang sa natural nga kaliwat ni Abraham, ang nasod sa Israel. ang ikaduha, sila alang sa iyang espirituhanong kaliwat, si Cristo ug ang Iyang matinud-anong mga sumusunod. Sa dihang kini matuman na, sa panahon sa usa ka libo ka tuig nga Gingharian ni Cristo, “Ang tanang banay sa yuta pagapanalanginan.”—Genesis 12:3; Daniel 4:3; Santiago 2:5 ■

Usa ka Saad Ngadto Kang Sara

Yabeng Bersikulo: Sa leksyon karong adlaw, nakita nato
“Ug nanamkon si Sara ug nag-anak siya sa usa ka anak nga lalake kang Abraham sa tigulang na siya: niadtong panahon nga gitagal nga gisulti sa Dios kaniya.”—Genesis 21:2 nga si Sara nanganak gayud sa usa ka gisaad nga anak nga lalake. “Ug ang iyang anak nga natawo kaniya, nga gianak ni Sara, gihinganlan ni Abraham si Isaac.” (Genesis 21:3) Una pa nahitabo kining maong mahinungdanon kaayo nga panghitabo, sa dihang sa Abraham ug Sara tigulang na kaayo, ang Dios naghatag niini nga saad: “Ug siya pagapanalanginan ko, ug pagahatagan ko usab ikaw ug anak nga lalake gikan kaniya; oo, siya pagapanalanginan ko, ug siya mahimo nga inahan sa mga nasud; mga hari sa mga kalungsoran magagikan kaniya.” Giingnan usab sa Dios si Abraham nga pagausbong usab ang iyang pangalan: “dili mo siya pagahinganlan nga Sarai, kondili si Sara na ang iyang ngalan.” (Genesis 17:15-16) Bagay kaayo kini tungod kay ang pangalang Sara nagkahulogan man nga prinsesa— nagpasabot nga, usa ka inahan nga harianon. Mao Sa ingon niini nga kahulogan nga si Pablo naghisgot kang Sara sa simbolikanhon nga paagi, nagtawag kaniya ingon nga “inahan natong tanan.”—Galacia 4:26

Ang pasiunang tubag ni Abraham sa balita kabahin sa pagkahimugso sa usa ka anak nga lalake sa ilang katigulanganon mao ang halos dili makatoo, gani siya mihapa ug mikatawa.” (Genesis 17:17) Pero, nitubag ang Dios pinaagi sa pag-usab ug sulti sa Iyang saad: “Si Sara... manganak siya ug usa ka anak nga lalake, ug pagahinganlan mo ang iyang ngalan si Isaac: ug pagatukoron ko ang akong pakigsaad kaniya sa usa ka pakigsaad nga dayon, ug alang sa iyang kaliwatan human kaniya.”—Bersikulo 19

Si Sara, ug ang saad nga gihimo sa Dios kabahin kaniya, nahisgotan sa Hebreo 11:11,12: “Tungod sa pagtoo bisan si Sara na gayud

nakadawat pa ug gahum sa pagpanamkon, bisan tuod siya lapas na sa panuigon alang niini, sanglit iya mang giisip nga kasaligan Siya [ang Dios] nga naghimo sa saad. Tungod niana gikan sa usa ka tawo ug kaniya nga sama ra sa patay na, misanay ang mga kaliwatan nga ingon kadaghan sa mga bitoon sa kalangitan ug nga ingon sa dili maisip nga balas sa kabaybayonan.” Nasabtan nato gikan niini nga bahin sa kasulatan nga si Abraham, sa panuigon nga 100, ug ang iyang asawa nga si Sara, nagpanuigon na ug 90, ug lapas na kaayo sa panuigon nga pwede pang makabaton ug anak, nakadawat niini nga saad nga anak nga lalake susama nga siya [Isaac] “natawo gikan sa sa mga patay.” Kini mao ang nagsilbi nga paghulagway diri kanato ang gamhanang gahom sa Dios ug ang prinsipyo nga gipakita pinaagi sa Kasulatan: “Sa mga tawo dili gayud kini mahimo, apan sa Dios mahimo kini, kay sa Dios mahimo man ang tanan.”—Markos 10:27

Si Sara baog nang daan sa tibuok panahon sa iyang kaminoon kang Abraham hangtud sa pagkatawo ni Isaac. Kini naghulagway sa katinuoran nga ang kasabotan sa Dios, nga sa sinugdan gihatag kang Abraham, wala kini namunga sa sulod sa duha ka libo ka mga katuigan, hangtud sa panahon ni Jesus, ang espirituhanong kaliwat nga gisaad. Maskin pa, gipaniguro sa Dios kanila ni Sara ug Abraham, ang umaabot nga pagkahimugso sa usa ka anak nga lalake pinaagi sa mga pulong sa tulo ka mga tawo kinsa niabot aron sa pagbisita kanila sa ilang balongbalong sa kakahoyan sa Mamre. Kining diayng mga tawhana mga anghel, ug pagkahuman nga nangutana kang Abraham, “Hain ba si Sara nga imong asawa?” nagproklamar gyud dayon, “ang imong asawa makabaton sa usa ka anak nga lalake.” Nabatian ni Sara unsay ilang gisulti, ug ingon nga nagdoda sa ilang mga pulong, “nikatawa sulod sa iyang kaugalingon.” (Genesis 18:1-15) Apan, kini nga saad gipamatud-an niini nga mga anghel ingon nga pulong sa Dios, ug nga mahitabo gayud sa gitagal Niya nga panahon.

Samtang ang mga panghitabo sa atong leksyon bililhon kaayo alang kang Abraham ug kang Sara, sila usa ka hulagway sa mas labi pang mga butang. Sa pagdayon sa simbolo nga nahauna nang gihisgotan niini nga leksyon, si Pablo nagaingon, “Pagsadya, O ikaw nga apuli nga dili na manganak: paghugyaw ug suminggit ka, ikaw nga dili na magbati sa kasakit sa pag-anak; kay ang babaye nga wala na tagda labi pang daghan ug mga anak kay kaniya nga adunay bana.” (Galacia 4:27) Ang saad sa Dios mahitungod sa pagpanalangin sa tanang mga katawhan wala kini bunga sulod sa daghang mga katuigan, apan nagsugod sa pagkatuman diha kang Jesus pinaagi sa bulohaton sa Iyang unang pag-abot.—Lucas 2:11-14 ■

Ang Panalangin Alang Kang Ismael Ug Isaac

Yabeng Bersikulo: “Ug ang Dios miingon kang Abraham: Ayaw ikalisud sa imong atubangan tungod sa bata nga lalake ug tungod sa imong ulipon nga babaye; sa tanan nga gipamulong ni Sara kanimo patalinghugi ang iyang tingog, kay gikan kang Isaac pagatawgon ang imong mga kaliwat. Ug ingon man usab gikan sa anak sa ulipon nga babaye pagahimoon ko ang usa ka nasud, tungod kay siya imong kaliwat.”— Genesis 21:12,13

Piniling Sulat: Genesis 21:12-14, 17-21; 26:2-5,12,13

nahan-ay ubos sa iyang pagdumala bisan pa man sa ginagamyang detale.

Mga pipila na katuig una pa ang pagkahimugso ni Isaac, ug tungod kay si Sara wala man gayud nakahatag ug anak kang Abraham, giawhag niya si Abraham na magbaton ug mga anak pinaagi sa iyang ulipong babaye nga si Agar. Pero, human makadungog sa balita mahitungod sa umaabot nga pagkatawo sa usa ka bata kang Abraham pinaagi sa iyang ulipon, nausab ang kasingkasing ni Sara, ug giaway si Agar, kinsa nilayas. Ang anghel ni Jehovah niduaw kang Agar, ug giingnan siya nga mubalik ngadto kang Abraham

Sa atong niaging leksyon atong nahibaw-an nga si Sara nanganak sa gisaad nga bata ug nga kini siya gihinganlan ug Isaac. Ang pangalan nga Isaac nagkahulogan ug “katawa.” Kini may gamayng kalabotan sa katinuoran nga si Abraham ug Sara nangatawa sa dihang giingnan sila sa balita mahitungod sa umaabot nga pagkahimugso sa usa ka anak nga lalake sa ilang katigulangan. Sa laing bahin, ang mas labaw pa nga hinungdan niini mao nga kini nagtudlo sa katawa ug kalipay nga mabatonan sa katawhan sa kalibutan diha sa katumanan sa saad nga gihimo sa Dios ngadto kang Abraham pinaagi sa espirituhanong kaliwat—ang Cristo. (Salmo 30:5) Kini nga mga gagmay nga mga detalye, sama sa kahulogan sa usa ka pangalan, nagpakita kanato nga ang plano sa Dios paingon na sa iyang katumanan, ug nga ang tanan

ug Sara. (Genesis 16:1-9) Ang anghel naghatag kaniya niini nga saad: “Ug nag-ingon ang anghel ni Jehovah, Pagadaghanon ko gayud ang imong kaliwatan, nga kini dili arang maisip tungod sa gidaghanon. (Bersikulo 10) Giingnan pa gayud ug dugang si Agar nga siya makabaton ug anak nga lalake, ug nga ang iyang pangalan pagawgon nga Ismael, “kay gipatalinghugan ni Jehova ang imong kagul-anan.” (Bersikulo 11) Ang pangalang Ismael nagkahulogan ug “kinsa gipatalinghugan sa Dios.”

Kini nga mga panghitabo nagtudlo sa lain nga aspeto sa atong leksyon. Bisan tuod si Ismael dili mao ang gisaad nga kaliwat ug manununod sa mga saad nga nahilakip niini, pero, isip usa ka anak ni Abraham, wla siya gikalimtan. Nag-ingon ang Genesis 17:18, “Ug si Abraham miingon sa Dios: O hinaut unta nga si Ismael mabuhi sa atubangan mo!” Ang Dios nitubag, nagsulti kaniya nga si Sara magbuntis kang Isaac, “ug pagatukoron ko ang akong pakigsaad kaniya sa usa ka pakigsaad nga dayon alang sa iyang kaliwatan ug sa kaliwatan nga mosunod kaniya.” (Bersikulo 19) “Ug mahitungod usab kang Ismael, ikaw gipatalinghugan ko; tan-awa, nga siya ginapanalanginan ko, ug siya pagapabungahon ko, ug pagapadaghanon ko sa hilabihan gayud; napulo ug duha ka mga principe magagikan kaniya, ug pagabuhaton ko kaniya ang usa ka dakung nasud.”—Bersikulo 20; Genesis 25:12-16

Naamgohan nato nga kini nga mga panghitabo tipo lamang sa mas labaw pang mga butang diha sa katumanan sa plano sa Dios alang sa kaluwasan. [Tipo-(tupos sa pinulongang Griyego)- nagpasabot nga modelo o kaanggid-anggid nga butang o tawo sa unsay mas labawng tinuod pa niini sa umaabot.] [Ang dili tipo (antitupon sa pinulongang Griyego)-- nagpasabot nga dili na kini modelo kondili mao na kin ang girepresentahan sa tipo o nagrepresentar nga tawo o butang kaniadto.] Diha sa tipo gihatag ni Abraham kang Isaac ang tanan nga anaa kaniya. (Genesis 25:5) Sa laing bahin naghimo usab siya ug subra sa igo nga probisyon alang kang Ismael ug alang sa iyang ubang mga anak sa iyang ikatulong asawa nga si Keturah. (Bersikulo 1-4) Si Isaac, ang tagadawat sa kabilin ug labing dakong panalangin ni Abraham, nagrepresenta kang Cristo ug sa Iyang pangasaw-anon. (Galacia 3:16,29) Si ismael mao ang tipong nagrepresenta sa natural nga Israel. (Galacia 4:25) Sa “dili na tipo”, ang Dios nagahatag sa Iyag kahingpitan diha kang Cristo, ang Mesiyas, ug pinaagi kaniya nagahimo ug probisyon alang sa pagpanalangin sa natural nga Israel, ug pagpanalangin usab sa tanang mga pamilya sa yuta, nga girepresentahan sa daghang mga anak ni Keturah. Busa, ang tanan pagapanalangin gayud sa “matuod nga Isaac”. ■

Ang Panalangin Gipasa Kang Jacob

Yabeng Bersikulo: ANG MGA PANGHITABO nga nagdala kanato sa atong Yabeng Bersikulo mahinungdanon kaayo nga hunahunaon. Gipangasawa ni Isaac si Rebeca, ug siya nanganak ug kaluha—si Esau ang magulang ug si Jacob ang nisunod kaniya. (Genesis 25:20-26) Sa pagsunod sa nabatasan niadtong panahona, si Esau ang giisip na nga manununod sa iyang amahan nga si Isaac, sanglit siya man ang panganay. nan, unya, sa dihang ang duha ka mga batang lalake nidako ug nahimo nang mga ulitawo, gibaligya ni Esau ang iyang katungod ingon nga usa ka pagkapanganay ngadto kang Jacob “alang sa tinapay ug sud-an nga sinabawan.” (Bersikulo 27-34) Ang kahumanan niini nga mga panghitabo nagtapos sa dihang nakuha ni Jacob ang panalangin gikan sa iyang amahan, samtang nagpakaaron-ingnon nga siya mao si Esau, sa pagsunod sa sugo sa iyang inahan nga si Rebeca. Gipanalanginan ni Isaac si Jacob pinaagi niini nga mga pulong: “Magaalagad kanimo ang mga katawohan; Ug ang mga nasud managyukbo kanimo:... Ug pagabulahanon ang mga nagapanalangin kanimo.” (Genesis 27:1-29)

Piniling Sulat: Genesis 9:8-17

Nasuko pag-ayo si Esau sa maong mga panghitabo ug nagtinguha kini nga patyon ang iyang igsoon nga si Jacob. Apan, nanginlabot ang Dios niini nga sitwasyon ug napanalipdan si Jacob. Si Esau nibiya ug nikuha ug mga Gentil nga mga asawa, mga butang nga supak sa kabubut-on sa iyang mga ginikanan. Matinumanon nga gisunod ni Jacob kini nga kasugoan, ug nakadawat ug dugang nga gisaad nga mga panalangin: “Ug ang Dios nga Makagagahum sa ngatanan magapanalangin kanimo, ug magapa-mabugaon kanimo ug magapadaghan kanimo, aron ikaw mahimo nga pundok sa mga katawohan; Ug ikaw pagahatagan niya sa panalangin ni Abraham,

kanimo ug sa imong kaliwatan uban kanimo; aron mapanununod mo ang yuta kon diin usa ka ka langyaw.”—Genesis 28:1-9

Si Jacob, tungod sa iyang pagtoo sa mga saad sa Dios, nahimo na nga sinalikway gikan sa iyang puloy-anan, nilayas tungod sa kahadlok kang Esau. Ang sugilanon nagpadayon, nagsugilon sa mga kasinatian ni Jacob sa iyang damgo, nga iyang nadamgohan samtang siya nagpahulay gikan sa iyang panaw. Sa damgo, nakita ni Jacob ang usa ka hagdanan nga natukod sa yuta, ang tumoy niini niabot sa langit. Sa hagdanan nakita niya nga nagsaka kanaog ang mga anghel. Unya ato dyaong mabasa, “Ug ania karon, si Jehova nagatindog sa ibabaw niini, ug miingon siya: Ako mao si Jehova ang Dios ni Abraham, nga imong amahan ug ang Dios ni Isaac; ang yuta nga imong ginahigdaan igahatag ko kanimo, ug sa imong kaliwatan.” (Genesis 28:13) unya, gipalig-on pag-usab s Dios ang saad nga iyang gihimo kang Abraham, nga nagaingon, “Ug ang imong kaliwatan mahimong sama sa abug sa yuta... ug diha kanimo ug sa imong kaliwat pagapanalanginan ang tanan nga mga kabanayan sa yuta.” (Bersikulo 14) Ang pakigsaad karon napasa na ngadto kang Jacob, ug kontento na siya sa pagkawagtang sa mga butang nga iyang gibiyaan aron sa pag-angkon niini nga pagkadako nga pabor gikan sa Dios. Sa samang pagkaagi, ang mga sumusunod ni Cristo sa pagkakaran angay lamang nga makabaton ug susamang pagbati: “ang tanan akong ginaisip nga kapildihan tungod sa labawng kabililhon sa pagpakaila kang Cristo Jesus nga akong Ginoo.”—Filipos 3:8

Sa mas labaw nga katumanan niini nga mga bersikulo gikan sa Genesis 28, sila mga propesiya nga nagtudlo ngadto sa usa ka panahon sa pagtigom pag-usab sa natural nga Israelihanon sa ilang kaugalingong yuta. Wala gipasagdan sa Dios ang Iyang katawhan sama nga wala Niya gipasagdan si Jacob. Nagmaya kita niini nga mga pulong nga gisulti sa Dios pinaagi sa usa ka propeta: “Kay si Jehova naglukat kang Jacob, ug nagtubos kaniya gikan sa kamot niadtong kusgan pa kay kaniya. Busa sila manganhi ug managawit sa kinahitas-an sa Sion, ug manag-ambahan ngadto sa kaayo ni Jehova.” (Jeremias 31:11,12) Ginaingon ni Pablo nga si Jacob nagrepresentar sa natural nga Israelihanon. Susama kang Jeremias, siya usab nagaingon nga sila makadawat sa tanang mga panalangin nga gisaad kanila sa kataposan sa kapanahonan sa Maayong Balita, sa dihang ang bulohaton sa pagpalambo sa Espirituhanong Israel, nga gihulagway ni Isaac, mahingpit. --Roma 11:25-29 ■

Ang Balorong Dagat

“Ug aduna unyay mga ilhanan diha sa Adlaw ug sa Bulan ug sa kabitoonan, ug diha sa yuta adunay kagulan sa kanasuran, nga managkalibug tungod sa dinaguok sa dagat ug sa mga balud.”
—***Lukas 21:25*** ANG PULONG “DAGAT” gigamit sa daghang paagi sa diha sa Kasulatan. Ang pinakaunang pag gamit niini mao ang kasaysayan sa pagmugna: Ug miingon ang Dios: Matingub ang mga tubig nga anaa sa ilalum sa mga langit ngadto sa usa ka dapit ug tumungha ang yuta nga mamala: ug nahimo kini. Ug ang mamala nga dapit gihinganlan sa Dios nga Yuta; ug ang katilingban sa mga tubig iyang gihinganlan nga mga Dagat ug nakita sa Dios nga kini maayo.”

Ang litiral nga kadagatan nga gisaysay sa pagmugna naglangkub sa 70 porsyento sa yuta sa kalibutan. Aduna kini siyay importante nga papel sa pagbalanse sa klima ug natural nga kinaiyahan nga anaa sa kalibutanong pinuy-anan sa tawo. Hinoon, para sa atong konsiderasyon, atong isentro atong hunahuna sa kadagatan ug uban pang lawas sa tubig nga gigamit ug gihisgotan sa Bibliya. Kon atong mamatikdan, ang uban niining gihisgotan mao ang litiral nga dagat samtang ang uban simbolikanhon.

MGA UTLANAN NGA GITAKDA SA KADAGATAN

Ang dagat sa Mediterranean, nga nailhan karon, gitawag kini sa daghang mga ngalan sa Bibliya. Sa Deuteronomio 11:24, gitawag kini siya ug “ang kinatумыang dagat.” Kini nga mga pulong, nga gisulti ngadto sa nasud sa Israel, maoy naghubit sa kamatooran nga kini nga halapad nga tubig mao ang “kinatумыang” utlanan sa kasadpan sa yuta nga gihatag sa Diyos kanila. Gitawag usab kini siya ug “Dakung dagat,” “makababag nga dagat,” “dagat sa Filistihanon,” ug “dagat sa Joppa.” Si Apostol Pablo kanunay nibyahe niini nga dagat. —tan-awa ang Buhat 27

Ang ubang kadagatan ug dagkong katubigan sama sa suba ug lawa gigamit sa kasulatan para pagbutang sa utlanan. Sa dihang

ang yuta nga gisaad gibahin sa tribo sa Israel, ug ang parte gihatag ngadto kang Judah, ang kadagatan maoy gigamit pareho sa silangan ug kasadpan nga utlanan. Atong mabasa sa Josue 15:5, “Ug ang utlanan dapit sa silangan mao ang Dagat nga Maasgad, ngadto sa kinatapusan sa Jordan. Ug ang utlanan dapit sa amihanan nanukad sa look sa dagat sa katapusan sa Jordan.” Ang saysay nagpadayon sa bersikulo 12: “Ug ang utlanan sa kasadpan mao ang dakong dagat, ug ang baybayob niini.”

Ang gihisgotan niining mga bersikuloha nga “dagat nga parat” mao ang karaang ngalan sa Dead Sea o Dagat nga Patay nga nailhan usab nga Dagat sa Arabah (Sea of Arabah) [dagat sa kapatagan]. Sa Genesis 14, atong makita ang giasoy mahitungod sa pagluwas ni Abraham kang Lot, nga nahimong piniriso gikan sa iyang pinuynan didto sa Sodom. “Tanan kini sila mingtigum sa walog sa Siddim (nga mao ang Dagat nga Maasin).... Gidala usab nila si Lot, nga anak sa igsoon ni Abram, nga nagpuyo sa Sodoma, ug ang iyang bahandi ug nanglakaw sila.” (bersikulo 3,12) Gitapok ni Abram ang mga sundalo, nakiggubat ug giluwat si Lot. Ug iyang gibalik ang tanan niyan bahandi kaniya, diha sa ilang pag daug batok sa nagipon nga kasundalohan sa mga hari.—bersikulo 14-17

Kini nga panghitabo, diin iyang gipakita ang dakong pagtoo, dako ug kahulugan sa kinabuhi ni Abraham. Pagkahuman niadto, ang kasabutan nga nauna nang gihatag kaniya sa Diyos nga nahitala sa Genesis 12:1-4, namatud-an. Sa Genesis 15:1, atong mabasa, “Sa human niining mga butanga miabut ang pulong ni Jehova kang Abram, sa usa ka panan-awon, nga nagaingon: Dili ka mahadlok, Abram, ako mao ang imong taming, ug ang imong daku uyamut nga tumbas.” Sumpay niini ang bersikulo 18, “Niadtong adlaw nagbuhat si Jehova ug saad kang Abram, sa pag-ingon: Sa imong kaliwatan ihatag ko kining yutaa gikan sa suba sa Ehipto hangtud sa suba nga daku, ang suba nga Eufrates.” Dinhi na usab atong makita nga gigamit sa Diyos ang katilingban sa mga tubig—niining bahina ang mga suba---isip utlanan, para magmarka sa gilay-on sa yuta nga iyang gisaad diha sa iyang kasabutan uban kang Abraham.

ANG LOGO ANAA NA SA WALA PA ANG ADAGATAN

Sa Panultihon 8:24,25, atong nahisgutan ang pagkabinuhat sa atong Ginoong Hesus bisan niadtong wala pa siya mahimong tawo. “ Sa diha nga wala pay kahaladman, ako nahimugso na, Sa diha nga wala pay mga tubod nga madagayaon sa tubig. Sa wala pa mapahimutang ang mga bukid, Sa wala pa ang kabungturan.” Matood gayud, nga ang Anak sa Diyos nakakita sa mga gamhanang buhat sa Amahan ug

gani miambit pa sa mga buluhaton sa pagmugna. Iyang natagamtam ang gugma sa Iyang Amahan, ug gipakita kaniya ang kada punto sa maanindot nga plano sa kapanahunan. Mao nga malipayon siya nga mibulig sa buluhaton uban sa Iyang Amahan, diha sa iyang suud nga pagpakig uban kaniya, ug naghatag kaniya ug kahibalo sa tanan niyang tumong ug kahan-ayan. Atong mabasa, “Ang tanang mga butang nangahimo pinaagi kaniya; ug niadtong mga nangahimo na, walay bisan usa nga nahimo nga dili pinaagi kaniya.”—Juan 1:3

Ato usab mabasa sa Hebreo 1:1-3: “Sa daghan ug nagkalainlaing mga paagi ang Dios misulti kaniadto sa karaang kapanahunan ngadto sa atong mga ginikanan pinaagi sa mga profeta; apan niining kaulahiang mga adlaw siya misulti kanato pinaagig Anak, nga iyang gitudlo nga manununod sa tanang mga butang, pinaagi kang kinsa usab gibuhat niya ang kalibutan.

Kini siya, ingon nga panganinaw sa himaya sa Dios ug tukma nga hulad sa iyang kinaiya, mao ang nagasapnay sa kalibutan pinaagi sa gamhanan nga gipamulong niya. Sa nahimo na niya ang pagpanglinis sa mga sala sa katawhan, siya milingkod sa too sa Halangdon sa kahitas-an.” Isip sumusunod sa tanang butang, si Hesus mao ang representante sa Iyang Amahan nga walay katapusan.

MABANGIS NGA MGA BALOD

Nasayod kita nga ang dagat adunay balod, nga usahay dagko ug kusog kaayo, nga makamugna ug daghang bula. Sa Kasulatan, kini nga hunahuna gigamit sa pagrepresentar sa wala mahimutang, ug usahay naglungotlungot ug gabulabulang dagat sa nalaglag nga katawhan sulod niining dautang kalibutan karon. Ang katawhan niini nga kondisyon gipamulong sama sa “Mabangis nga mga balod sa dagat nga nagapabola sa ilang kaugalingong kaulaw.” (Judas 13) Ang kalibutan sa nalaglag nga tawo, sama sa dagat, dili gayud magmalinawon, hinoon kanunay galihok, nga moresulta ug mga balod ug bula sa padayong kagubot gamay man o dako. Ang kadagatan adunay paghunas ug pagtaob nga maoy resulta sa pagbira sa bulan, adunay mga sulog, ug pagtaas sa tubig gikan sa bugnaw nga kinahiladman. Kini nga padayon nga paglihok nagdala ug mga sustansya sa ibabaw ug usab muhaw-as sa mga butang gikan sa ilawom sa dagat. Kini nga mga butang magpahinumdom kanato sa mga pulong ni Hesus: “Walay tinabonan nga dili pagaukban, o tinagoan nga dili mahibaloan.”—Lucas 12:2

Usahay, ang dagat ingon sa daw dili mapugngan, nga atong maobserbahan panahon sa bagyo, tsunamis [higanting balod] nga

magdulot ug dagkong kadaot, ug magbilin ug dakong kawad-on ug destroso. Kalagmitan ang mga infrastruktura sa mga lugar nga naapektuhan naguba.. Bisan kon ang dagat milinaw ug ang mga balod milurang, ang dagkong kadaot nga mga epekto niini magpabilin. And mga ginagmay nga epekto sama sa pagbanlas sa mga balas, usab magpabilin sa dugay nga panahon nga maoy maghatag ug ebedinsya nga adunay mga dagkong balod nga miagi. Sa simbolikanhon nga pagkasulti, ang nasamok nga dagat sa atong katilingbanong sistema karon maoy usab hinungdan sa dakong pagkagun-ob sa mga institusyon sa katawhan, sama sa gingharian ni Satanas nga inanay nga maguba.

Ang mga panghitabo sa kalibutan ug kahimtang niining Panahon sa Kagubot karon maoy nagpakita kanato. Tan-awa ang “Arab Spring,” ang termino nga nagpasabot sa mga balod sa pag alsa, demonstrasyon, kagubot ug giyera sa kalibutan sa mga Arabo nga nagsugod niadtong 2010 ug nagpadayon hangtud pa gani karon. Ang mga kaguliyang nga nahitabo sa Ehipto niadtong 2011, panaglitan, nagsugod lamang sa usa ka mensahe pinaagi sa cellphone, apan midako ug nahimo’g kaguliyang sa katilingban ug rebelyon, nga maoy nakapakanaog sa namunoan sa nasud, diin ang bag-o usab nga namuno napakanaog niadtong Hulyo niining tuiga. Sa Inglatera, usa ka panghitabo nga adunay kalambigitan sa aksyon kontra sa pulis niadtong 2011 miulbo pinaagi sa mga bayolente nga hangin sa mga kabataan ngadto sa dili na mapugngan nga hayag nga pagsupak ug mga lihoc nga bayolente. Susama usab sa merkadong pinansyal kon atong tan-awon niining mga ulahing katuigan, adunay daghang kausaban---pagkaalkansi nga gisundan sa dakong ganansya---adunay kalambigitan sa dakong pagkanaug, nga gisundan sa ginatawag nga hinayhinay nga pagbangon. Matood, ang mga institusyon niining kalibutan karon daw sa giduyan ngadto ug nganhi sa nasukong dagat.

SIMBOLIKANHONG DAGAT SA KAGUBOT

Bisan kon ang dagat maoy simbolo sa mabagang katawhan niining dautan nga kalibutan karon nga wala mahimutang ug wala maestablisar nga kahimtang, kita gipasaligan nga kon ang tanan anaa na ilawom sa matarong nga pagdumala sa gingharian sa Diyos pinaagi ni Kristo, kini nga dagat mahunong na. “Ug unya nakita ko ang usa ka bag-ong langit ug ang usa ka bag-ong yuta; kay ang unang langit ug ang unang yuta nangahanaw na man, ug ang dagat wala na.” (Pinadayag 21:1) Ug dayon, wala na unyay katawhan nga naglatagaw, wala nay pag-alsa, wala nay mga balod sa kagubot. Ang

hingpit nga kahusay ug kalinaw, katarong ug hustisaya, inubanan sa mahigugmaong pagsunod sa katawhan sa Diyos maestablisar, nga maoy mopatigbabaw sa yuta hangtud sa kahangturan. “Dili nila pagadauton ni pagagub-on ang tibook ko nga bukid nga balaan; kay ang yuta mapuno sa kahibalo kang Jehova, ingon sa mga tubig nga nagatabon sa dagat.”—Isa. 11:9

Sa dili pa muabot kini nga mga panalangin, ang Panahon sa Kaguliyang karon kinahanglan nga mahuman una mao nga padayon nato nga masaksihan ang dagat nga sa adlaw adlaw nagabalod ug, atong manotaran diha sa atong tekstong tema, nga atong mabasa mahitungod niini nga kaguliyang, “ang mga tawo panguyapan sa kalisang ug sa pagpaabut sa mahitabo sa kalibutan; kay mangatay-og man unya ang mga gahum sa kalangitan.” ---Lucas 21:26 Ang mga gingharian niining kahan-ayan o sistema karon, mahanaw na. Ang dakong sistima sa relihiyon niining kalibutana usab, nga gipanag-ingnan sa “Babilonya” sa Kasulatan, mawagtang “sama malThe kingdoms of this present order will go down, overwhelmed by the symbolic “restless sea.” The great religious systems of this world also, characterized as “Babylon” in the Scriptures, will go down to destruction “sama sa dakong galingan nga gilabog ngadto sa dagat,” dili na gayud mobalik pa.—Pinadayag 18:21

GIPAKALMA NI HESUS ANG DAGAT

Atong hinumduman ang saysay mahitungod sa milagrosong paglakaw ni Hesus sa ibabaw sa tubig padulong sa sakayan diin atua ang iyang mga tinun-an niadtong tungora nga makusog ang bagyo. Sa paglakaw niya padulong sa sakayan, giingnan ni Hesus si Pedro nga moduol kaniya didto sa tubig. Uban sa pagtoo, misunod si Pedro, apan sa dihang mihuros ang hangin, nahadlok siya ug natidlom sa ilawom sa tubig. Gituyhad ni Hesus ang iyang kamot ug gikuptan niya si Pedro, nga nagsulti niining mga pulonga, “O tawong diyutayg pagtoo, nganong nagduhaduha ka man?” (Mateo 14:31) Sa dihang nakasakay na sa sakayan si Hesus, ang hangin milurang.—bersikulo 32

Ang leksyon niini para kanato mao nga kita usab, adunay mga bagyo ug pagsulay nga muabot kanato, isip mga sumusunod ni Krsito. Kini siya nagkinahanglan ug dakong pagtoo para makaantos, ug sa ubang sirkumstansya, ang pagpangilabot sa Diyos nga maiway sa kadaot. Kini siya ginapamatood gikan sa Pentekostes hangtud karon. Ang Diyos nitugot sa nagka lainlaing bagyo sa kinabuhi nga muabot sa iyang mga sumusunod, apan wala siya magpalayo. Sa tukmang higayon, anaa siya nga mohupay kanato aron mawagtang

ang atong kahadlok, ug kon makita ang gikinahanglang pag-uswag, iya usab nga palinawon ang bagyo.

Sa atong pagtubo sa pagtoo ug pagsalig sa Diyos ug Iyang Anak, atong Manluluwas, dili kita angayan mahadlok pa. Ang Salmista nagsultti kanato, “Ang Dios mao ang atong dalangpanan ug kalig-on, madali nga katabang sa atong kalisdanan, busa dili kami mahadlok.” (Salmo 46:1,2) Gihatagan usab kita niining kabisado apan gamhanang mga pulong sa Salmo 23: “Si Jehova mao ang akong magbalantay; Walay makulang kanako. Siya nagapahigda kanako sa mga sibsibanan nga malunhaw; Siya nagatultol kanako sa daplin sa mga tubig nga malinaw. Gipalig-on niya ang akong kalag: Ginamandoan niya ako sa mga dalan sa pagkamatarung tungod sa iyang ngalan. Oo, bisan magalakaw ako latas sa walog sa landong sa kamatayon, Ako walay kahadlok sa bisan unsa nga dautan; Kay ikaw nagauban kanako; Ang imong baras ug ang imong sungkod, kini nagapalig-on kanako. Ikaw nagaandam ug pagkaon sa atubangan ko tinambongan sa akong mga kaaway: Gidihog mo ang akong ulo sa lana; Ang akong kopa nagaawas. Sa pagkamatuod ang kaayo ug ang mahigugmaong-kalolot magasunod kanako sa adlaw ngatanan sa akong kinabuhi; Ug sa balay ni Jehova magapuyo ako sa walay katapusan.”

ANAA SA KALIBUTAN APAN DILI KALIBUTANON

Daghan kaayo kanato ang managkaparehas sa tawhanaong kalibutan. “Walay matarung, wala, bisan usa... Sanglit nakasala man ang tanan ug nakabsan sa himaya sa Dios.” (Roma 3:10,23) Dugang pa, kita tanan makaangkon usab sa samang mga sakit ug uban pang problema nga anaa sa kalibutan karon. Sa daghang paagi, ang paglawig niining kinabuhia karon nahiagom sa walog sa luha ug kaguol. Apn, hinoon, kon atong ibutang ang pagsalig sa atong Langitnong Amahan ug andam nga mosunod kaniya, ang atong tasa sa kasinatian dili lamang mapuno sa kaguol sa kinabuhi. Mapuno usab kini siya sa espirituhanong kalipay ug matam-is nga panalangin sa usa ka kinabuhing nga gigiyahan sa iyang mahigugmaong kamot ug maalamong tabang.

Kawaloan katuig ang miagi, sulod sa panahon sa dakong nasudnong kaguliyang, sa iyang unang pakigpulong, si Presidente Franklin Roosevelt miingon, “Ang bugtong nga butang nga angay nato kahadlok mao ang kahadlok mismo.” Ang Kasulatan nagsulti kanato nga dili kita angay mahadlok, “bisan ang yuta pagaalid-n, ugg bisan ang mga bukid pagauyugon ngadto sa kahiladman sa kadagatan.” Matood, ang bagyo bangis ug ang balod gadahunog,

apan ang pangasaw-onon ni Kristo pagagiyahan, kumpletohon ug himayaon “likod sa bilo” tungod kay ilang gihatag ilang pagtoo ug pagsalig sa Langitnong Amahan.—Pinadayag 2:10

GAMHANANG GAHUM SA DIYOS

Ang Diyos nigamit sa dagat aron ipakita ang iyang gamhanang gahum sa iyang pagiway sa mga Israelita gikan sa mga nag gukod kanilang Ehiptohanon. Sa maong kasaysaysayan nga makita sa Exodus 14:8-31, ang mga Israelitas niabot didto sa Red Sea ug nakita nga nalit-ag, sa nagsingabot nga mga sundalo ni Faraon. Sa dihang daw nawad-an na sa tanang paglaum, si Moses miingon sa katawhan, “Ayaw kahadlok; dili kamo maglihok, ug tan-awa ninyo ang kaluwasan ni Jehova, nga iyang pagabuhaton karon kaninyo; kay ang mga Egiptohanon nga inyong hikit-an karon, dili na ninyo hikitan hangtud sa kahangturan.” (bersikulo 13) Ang saysay nagpadayon: “Ug gituy-od ni Moises ang iyang kamot sa ibabaw sa dagat ug gibuhat ni Jehova ang pagpa-iway sa dagat pinaagi sa kakusog sa hangin sa silangan sa tibook niadtong gabhiona, ug nahimo ang dagat nga yutang mamala ug ang mga tubig nabahin.” (bersikulo 21) Human ang mga anak sa Israel luwas nga nakaagi, Ang Diyos sa maka usa pa naghimo kang Moses pagpatuy-od sa iyang kamot ibabaw sa dagat, Mibalik kini siya ug mitabon sa mga Ehiptohanon, ug “nga walay nahabilin kanila bisan usa.” —bersikulo 28

Mao kini siya ang pinaka mahinungdanong panghitabo sa pagpangilabot sa Diyos sa mga Israelitas, ug gihisgotan pa sa makadaghang higayon sa Kasulatan. Sa Nehemias 9:10,11, atong mabasa, “Ug nagpakita sa mga ilhanan ug mga katingalahan kang Faraon, ug sa tanan niyang mga alagad, ug sa tibook katawohan sa iyang yuta; kay ikaw nahibalo nga sila nagpagarbo batok kanila; ug gipabantug mo ang imong ngalan, ingon niining adlaw. Ug imong gibahin ang dagat sa atubangan nila, mao nga sila ming-agi sa kinataliwad-an sa dagat ibabaw sa mamala nga yuta; ug ang ilang mga manglulutos imong gipanambug ngadto sa kahiladman, ingon sa usa ka bato ngadto sa dakung dagat.” Gihisgotan usab kini siya ni Profeta Isaias ingon man sa Salmistawe read, “[Thou] shewedst signs and wonders upon Pharaoh, ... And thou didst divide the sea before them, ... and their persecutors thou threwest into the deeps, as a stone into the mighty waters.” It is mentioned again by the prophet Isaiah, as well as the psalmist, “Tan-awa, Ania karon, tungod sa akong pagbadlong gipamala ko ang dagat.” “Ang among mga amahan wala makasabut sa imong mga kahibulongan didto sa Egipto; Sila wala mahinumdum sa gidaghanon sa imong mga mahigugmaong-

kalolot, Kondili nanagmasukihon didto sa dagat, bisan didto sa Dagat nga Mapula. Bisan pa niana iyang giluwat sila tungod sa iyang ngalan, aron nga iyang ikapadayag ang iyang makusganong gahum. Gibadlong niya usab ang Dagat nga Mapula, ug kini nahimong mamala: Busa iyang gimandoan sila latas sa kahiladman, ingon sa paglatas nila sa kamingawan.”—Isaias 50:2; Salmo 106:7-9

Kini nga mga ebidensya sa gamhanang gahum maoy mamahimong ehemplo sa iyang katawhan nga “walay imposible sa Diyos.” (Marcos 10:27) Pinaagi sa iyang plano sa kaluwasan, ang Diyos magadala ug panalangin ngadto sa tanang katawhan sa kalibutan. Pagkatahom niining mga pulonga: “Dili ba ikaw mao ang nagpamala sa dagat, sa mga tubig sa daku nga kahiladman; nga naghimo sa mga kahiladman sa dagat nga usa ka dalan aron pagaagian sa mga tinubos?

Ug ang mga linukat ni Jehova mamalik, ug moabut nga magaawit sa Sion; ug ang malungtaron sa gihapon nga kalipay mahaanha sa ibabaw sa ilang mga ulo: sila makabaton ug kasadya ug kalipay; ug ang kasubo ug ang pagpanghayhay mangalagiw.”—Isaias 51:10,11

HULAGWAY SA MGA BUTANG NGA UMALABOT

Ang pagtabok sa Israel sa Mapulang Dagat [Red Sea] mao ang nahitukma nga hulagway sa umalabot nga kabanhawhan sa katawhan gikan sa mga patay sa Gingharian ni Kristo sa Milenyo. Sa dihang ang mga Israelita didto sa taliwala sa dagat, didto usab sila sa kinaailawoman niini, ug busa mamatay unta ubos sa normal nga sirkumstansya. Apan tungod sa gamhanang gahum sa Diyos, ang tubig nabulag ug miagi sila sa mala nga yuta ug naluwas.

Ang padayon nga parte niini nga hulagway mao nga ang panon sa mga Ehiptohanon nangamatay. Gihimo usab kini pinaagi sa gahum sa Diyos sa dihang iyang gihimo nga ibalik ang tubig sa dihang ilang gigukod ang mga Israelitas. Sama nga ang tanan nga gusto ug mosunod nga katawhan itugyan pinaagi sa proseso diha sa gingharian, ang tanang kaaway mahanaw---kadtong nagapadayon sa paghimo ug kadaut sa iyang Pulong, iyang plano ug iyang katawhan. Naglakip na kini kang Satanas ug iyang panon, ingon man si bisan kinsa nga tawo nga kabubut-on nga mitabang kanila human sila mapasabot sa plano sa Diyos ug himayaong kinaiya. Ingon man, pasiuna sa katapusang pag guba sa mga kaaway sa Diyos sa katapusan sa gingharian, ang dautang sistema---politikanhon, sosyal, ekonomikanhon, ug relihiyon—nga anaa sa pagdumala ni Satanas malaglag sa panahon sa dakong Panahon sa Kaguliyang, nga matapos sa Armagedon.

Sa kinatibuk-an nga dautang pagdumala ibabaw sa yuta, ang Kaaway nagdala ug bagyo ug alimpulos sa mga tentasyon, pagsupak, ug paglutos kontra sa mga tinud-anay nga sumusunod sa Diyos ingon man usab sa katawhan sa kinatibuk-an. Kini siya gitugutan sa Diyos aron ang katawhan makakat-on sa pagdayeg sa iyang dakong gugma sa Iyang pagpadala sa Iyang Anak, ang atong dakong Manluluwas nga si Kristo Hesus, para Manluluwas sa tawo. Matood, pinaagi sa paghatag sa Iyang kinabuhi isip lukat bayad, Iyang gidala ang pamaagi diin ang mga bagyo karon mahunong na, ug maghatag ug dalan para mosunod ang pag bidlisiw sa adlaw ug kalinaw. “Ang paghilak mopabilin sa kagabhion, Apan ang kalipay moabut sa kabuntagon.” Salmo 30:5

Atong mabasa sa Salmo 65:5-7, “Pinaagi sa mga butang nga makalilisang, ikaw magatubag kanamo sa pagkamatarung, Oh Dios sa among kaluwasan, Ikaw nga mao ang paglaum sa tanang mga kinatumyan sa yuta, Ug kanila nga atua sa halayo sa ibabaw sa kadagatan: Nga pinaagi sa iyang gahum nagapalig-on sa mga bukid, sanglit gibaksan sa kusog nga nagapahilum sa dinaguok sa kadagatan, Sa dinaguok sa ilang mga balud, Ug sa kaguliyang sa mga katawohan.” Kini nga salmo sa pagdasig ngadto sa mga anak sa Israel nagpunting sa unahan niadtong tanan nga sa katapusan mamahimong katawhan sa Diyos. Kini siya naglakip sa tanang katawhan diin sa gingharian sa Diyos, pagadalhon balik gikan sa kamatayon para mabuhi nga walay katapusan, kon matinumano, sa nahiuli, nga perpektong kalibutan---ang matood nga yutang gisaad, “nga nagapaagay ug gatas ug dugos.”—Exodo 3:8

Kini nga mga pulong sa salmista magamit usab sa espiritohanong Israel, kadtong ania karon sa Panahon sa Ebanghelyo misulod diha sa kasabutan sa pagsakripisyo ug adunay hingpit nga pagtoo ug pagsalig sa ilang Langitnong Amahan ug iyang Anak, nga si Kristo Hesus. Makita kini siya sa Kasulatan kaddtong mga “nakalabang” sa mga bagyo niining dautang kalibutan karon, bisan sa taliwala sa ilang pagpuyo niini. (Juan 16:33; Pinadayag 3:21) Kadtong mga naninguha nga mamahimong diha sa “gamay’ng panon” kinahanglan ang ilang mga tiil lig-on nga nagatindog sa tibook nga bato nga si Hesus, ug ang kinaiyahang mahisama kaniya, aron makaaslang sa mga bagyo karon ug gubot nga kadagatan.

WALA NAY DAGAT

Sa niaging pagkutlo, ang Pinadayag 21:1 nagsaad ug panahon nga diin “wala nay dagat.” Ang dagat nga gisulti dinhi ni Juan nga “wala na” maoy usa ka simbolikanhon, nga nagrepresentar sa

mga katawhan sa yuta nga walay kapahulayan, wala mahimutang isip resulta sa dautang kahan-ayan karon ubos sa kadumalan ni Satanas. Sa gingharian ni Kristo, dili na unya kinahanglan ang simbolikanghong dagat, kay ang kahan-ayan karon ug ang mga gingharian sa yuta mahanaw naman. Ang mga gingharian sa yuta mapildi niini. Ang “dagat” makaangkon ug katumanan sa katuyuan sa Diyos diha sa iyang kahan-ayan. Busa, atong makita nga ang pisikal nga kalibutan ug dagat dili kini magun-ob. Gipasalig kini kanato pinaagi sa nakasulat sa Kasulatan: riptural statement: “Usa ka kaliwatan moagi, ug ang lain nga kaliwatan moabut; apan ang yuta mopabilin sa walay katapusan.—Eccles. 1:4

Sa mga sumunod nga bersikulo sa Pinadayag 21, gihatagan kita ug hulagway sa mga espiritoohanong gahum sa pagdumala sa bag-ong langit ug bag-ong yuta. Kini nga mga gahum maangkon ni Kristo ug ang iyang gihimayang asawa. Sila ang magdumala sa ibabaw sa yuta, ug mag tan-aw sa paghiuli of pagpanday pag usab sa katawhan ug sosyedad ubos sa katarong, hustisya ug gugma. Ang tanan nga mga dautang institusyon nining kalibutan karon mahanaw na. Ang Kristo, ulo ug lawas, mao usab ang Tigpataliwala tali sa Diyos ug tawo sulod sa panahon sa paghiuli. Kon makumpleto na ang paghiuli ug masulayan, ang matarong nga tawo magatindog diha atubangan sa Diyos, kumpleto ug perpekto, sama sa gihimo ni Adan didto sa Hardin sa Eden saw ala pa siya makasala. Ang katawhan, hinoon, makaangkon ug tumang benepisyo sa iyang mga kasinatian diha sa pagpakasala ug ang mga resultang unos. Dili na gayud siya mangandoy nga mubalik pa sa mao nga kondisyon.

“Ug nakita ko ang balaang siyudad, ang bag-ong Jerusalem, nga nanaug gikan sa langit gikan sa Dios, gitagana maingon sa usa ka pangasaw-onon nga gidayandayanan alang sa iyang pamanhonon. Ug nadungog ko gikan sa trono ang usa ka dakung tingog nga nag-ingon, tan-awa, ang puloy-anan sa Dios anaa uban sa mga tawo. Siya magapuyo ipon kanila ug sila mahimong iyang katawhan, ug ang Dios gayud mao ang magpakig-uban kanila ug mahimong ilang Dios.

Ug iyang pagapahiran ang tanang luha gikan sa ilang mga mata, ug ang kamatayon wala na; ug wala na usab unyay pagminatay, ni paghilak, ni kasakit, kay ang unang mga butang [apil na ang walay pahulay nga dagat] nangagi na.” Pinadayag 21:2-4 ■

Pagpadayon Ngadto sa Kahingpitan

“Busa dili na kita magpabilin sa mga sukaranan mahitungod sa pagtulon-an ni Cristo ug manag-uswag kita ngadto sa kahingpitan, sa dili na pagpahimutang pag-usab sa sukaranan sa paghinulsol gikan sa patay nga mga binuhatan ug sa pagtoo ngadto sa Dios, ug sa pagtulon-an mahitungod sa mga bautismo, ug sa pagpandong pinaagi sa mga kamot, ug sa pagkabanhaw sa mga patay, ug sa hukom sa silot nga dayon.” — Hebreo 6:1,2

Kini nga tambag sa apostol nga “magpadayon ngadto sa kahingpitan”, susama sa ubang bahin sa Bibliya, gilain kini sa pagsabot sulod sa dugay na nga panahon ug kasagaran sayop ang paggamit niini. Ang ingon niana nga sayop nga pagsabot gumikan kana sa mao gihapong rason kung diin mao ang hinungdan kung ngano nga ang daghan sa mga seryosong mga magtutuon sa pulong sa Dios sayop ang pagsabot sa ubang mga bahin sa Kasulatan—nga mao ang kapakyas sa paghunahuna pag-ayo sa konteksto niini. Ang dagkong mga doktrina ug mga praktikal nga mga kamatuoran sa Bibliya kasagaran gisulti gayud kini diha sa pagsugilon niini sa han-ay nga paagi o pagkasunodsunod, ug dili kay Makita nga ang tinigom lamang nga mga bersikulo nga magkauyonay sa usa’g usa. Kung mapakyas kita sa paghunahuna pag-ayo niini nga katinuoran, sigurado gayud

nga makahimo usab kita ug sayop nga konklusyon mahitungod sa kahulogan sa mga nagbulag-bulag nga mga teksto, ug dili pagbasa sa ingon nga nahiuyon kini sa Langitnon pagpadayag. Tinuod gayud kini labi na mahitungod niini nga bahin sa kasulatan nga atong pagahisgotan.

Ingon sa daw ang mga tigpasiugda sa halos matag sayop ug pangagpas lamang nga mga teorya nga ginapasikaran sukad pa kaniadto ingon nga "halawom nga espirituhanong kamatuoran," nigamit gayud niini nga bahin sa Kasulatan ingon nga ilang alibay aron sa pagbaliwala sa yano

nga maayong balita ni Cristo ingon nga dili na kini mahinungdanon kompara sa ilang "halawom" nga mga pilosopiya— nga nagpasabot nga mao daw na ang gipasabot sa Apostol sa pag-ingon nga "pag-uswag paingon ngadto sa kahingpitan." Ang bakikaw nga bahin niini, mao nga ang daghang mga pilosopiyanghong mga paagi diin kini giangkong nga kuno magagiya ngadto sa "kahingpitan" nagppaingon na man hinuon sa laing dalan.

Sa dihang makita na nato kung unsa gayud ang gihisgotan sa Apostol niini nga teksto, makaplagan nato nga siya nagpatin-aw sa kamahinungdanon nga mamahimo kitang establisado diha sa pagtoo, kaysa pagdasig kanato nga walay hunong nga mangita sa bag-ong mga teoriya o bag-ong mga kasinatian. Dugang pa, ang “kahingpitan” nga iyang gihisgotan mao ang tilinguhaon nga Cristohanong kinaiya nga makahtag kanato ug katakos aron batokan ang mga impluwensiya sa yawa, sa kalibutan, ug bisan ang atong kaugalingong unod—nga adunay tumong nga dili mahimutang ang atong hunahuna ug magbutang kanato sa usa ka kinaiya diin dali nalang kayo kita nga “palidpaliron sa mga hangin sa nagkalain-laing pagtulon-an.”

Sa pagkatinuod, kadaghanan sa mga sulat alang sa mga Hebreohanon—mahimong gisulat kini alang sa usa ka katigoman [kongregasyon] sa nahaunang Iglesia nga gilangkoban sa mga Hebreohanon nga nangakabig, o gisulat usab alang sa tanang mga bag-ong Cristohanon kinsa mga Hebreohanon sumala sa unod. Gigahin kini nga hisgotanan mahitungod sa pagkamahinungdanon sa ilang siguradong pag-angkla sa paglaom nga gibutang sa atong atubangan diha sa Maayong balita, ug sa paghupot gayud sa sukaranan nga mga kamatuoran sa plano sa Dios.

“Pagpadayon ug Paghupot sa Atong Unang Pagsalig”

Sa dili matino nga rason, tataw nga kining mga kristohanong Hebreohanon nagpakita ug tendensiya nga daw sa dili malig-on sa ilang baruganan, nga mag-atras-abante diha sa pagkamatinud-anon sa Dios ug sa Iyang kamatuoran sa laing bahin, ug pagtugyan sa mga impluwensiya sa kalibutan, sa unod, ug sa yawa sa lain nga bahin. Sa sinugdanan pa lang sa maong sulat ang Apostol nag-awhag, “Busa gikinahanglan diay nga himoon ta ang labi pa ka mainitong pagtagad sa mga butang nga atong nadungog, basi unya hinoon ipang-anud kita gikan niini.” (Hebreo 2:1) Sigurado gayud nga wala

si Pablo nag-awhag kanato nga maghatag ug labi pang pagtagad sa mahimayaong doktrina ni Cristo, ug unya dayon pagkataud-taud sa mao gihapon nga sulat magatambag nga mohunong na kita sa paghisgot mahitungod niini nga mga doktrina, ug “magpadayon paingon ngadto sa kahingpitan” pinaagi sa laing rota— nga mao may gihunahuna sa uban nga iya kunong gisulti.

Sa Hebreo 3:13,14, si Apostol Pablo nagpadayon: “Pagdinasigay hinuon kamo sa matag adlaw samtang may gitawag pa nga “karong adlaw,” aron walay usa kaninyo nga mahimong masinupakon tungod kay nalimbongan sa sala. Kay kita nahimong mga mag-aambit kang Cristo, kon ang atong unang pagsalig padayonan ta sa pagkupot nga malig-on hangtud sa katapusan.” Sigurado gayud si Pablo wala nag-awhag sa pagkamahinungdanon niana nga unang pagsalig o kadasig diin ato nang nabatonan alang sa kamatuoran gikan pa sa sinugdanan, paghimo niana nga kapasikaran ingon nga tinuod nga basehan diin makalaom kita nga mamahimong mag-aambit diha kang Cristo, ug unya, mga tulo ka kapitulo human niana nagsugyot nga angay natong biyaan o talikdan kana nga pagkabutang ug magpadayon ngadto sa laing mga wala hiilhi, bunga lamang sa handurawan, o misteryoso nga kahimtang sa kasingkasing ug hunahuna, sa sayop nga paagi ginatawag nga “kahingpitan.”

“Hinumdomi Ang Nangaging Mga Adlaw”

Sa Hebreo 10:32, gipakita ni Pablo ang usa ka panig-ingnan nga ehemplo sa Cristohanong kasinatian niining mga wala nahimutang nga mga kaigsoonang Hebreohanon, nga nagaingon, “hinumdumi ninyo ang nangaging mga adlaw sa diha nga, sa nalamdagan na kamo, giantus ninyo ang malisud nga pagpakigbisug sa mga kasakitan.” Ikompara kini nga teksto sa Kapitulo 6, Bersikulo 10 ug 11, diin atong mabasa: “Ang Dios dili daotan nga hikalimtan lang Niya ang inyong mga buhat ug pagbudlay diha sa gugma nga inyong gipakita diha sa Iyang ngalan, nga inyong gialagaran ug sa pagpadayon sa pagtabang sa mga balaan. Ug nanghinaot kami nga unta ang matag-usa kaninyo hangtud sa katapusan magapadayag sa samang pagkamasingskamoton sa pagkab-ot sa hingpit nga pagsalig sa paglaom.” Wala gayuy pagkasayop mahitungod sa kahulogan niini nga mga pulong.

Tataw kaayo nga kining mga Hebreohanong kaigsoonan madasigon sa pagsugod sa ilang Cristohanong kasinatian, apan sa dili matino nga rason, sila nagkahinay. Kung ilang balikan kadto nga “unang gugma,” ug magpadayon nga malig-on niana, mao kana

ang hustong butang. Mao na ang “kahingpitan” sa Cristohanong kasinatian diin ginaduso sa Apostol. Niini nga rason giawhag niya sila, sa ika-10 nga kapitulo nga hinumduman ang nangaging mga adlaw.” Mao kini ang labing haom nga pamaagi sa pagsilsil diha kanila sa pagkamahinungdanon sa “unang gugma” diha sa ilang Cristohanong kinabuhi.

Mahibalik sa ilang panumdoman ang mga kalipay ug mga panalangin diin ilang naangkon sa nangaging mga adlaw. Ug ang kalinaw sa kasingkasing ug hunahuna nga ilang nasinati sa dihang ilang naamgohan sa unang higayon nga ang labing gamhanang Dios kinsa sa unang panahon nakighinabi sa ilang mga amahan pinaagi sa mga propeta, nga karon nakigsulti kanila pinaagi sa Iyang Anak. (Hebreo 1:1,2) Gusto ni Pablo nga ilang mahibaloan nga ang pagpadayon niana nga kalinaw ug kalipay wala mag-agad diha sa pagpangita o pagsubay sa mga wala pa natultulang mga dagat sa tawhanong pilosopiya, hinuon diha sa labi pa nga pagtagad sa mga butang nga ilang nadungog, basin unya ug sila mahisalaag. (Hebreo 2:1) Niini nga rason iyang gibutyag ang iyang ttinguha nga ang matag usa kanila magpakita ug susamang pagpaningkamot sa pagkab-ot sa hingpit nga kasigurohan sa paglaom hangtud sa katapusan.

Ang tibuok ika-11 nga kapitulo niini nga talagsaon nga sulat ngadto sa mga Hebreohanon gigahin alang sa konsiderasyon sa pagtoo. Gihisgotan ni Pablo ang matang sa pagtoo nga nakahatag ug katakos sa nakabaton niini nga huptan nga malig-on ug sa walay paglubaylubay sa mga saad sa Dios—ang Mesianhong mga saad—ug nga mahimong madasigon mahitungod sa mahimayaon nga maayong Balita ni Cristo hangtud sa katapusan sa iyang kinabuhi. Ang mga patriarca ug mga propeta sa unang panahon ang gitudlo sa Apostol ingon nga mga maayong panig-ingnan sa pagtoo sa mga saad sa Dios. Unya, sa sinugdanan sa ika-12 nga kapitulo, si Jesus, ang labing hatas nga panig-ingnan sa pagtoo giisa sa atong atubangan. Gibuhat kini dili ingon sa pagdasig kanato nga magbugtaw kita sa usa ka walay hinungdan nga bulukbulok nga bunga lamang sa handurawan sa tawo nga mga pilosopiya—usa ka paggukod nnga mgdala kanato ngadto sa pagka-kawang, ug kasagaran magbili ug daghang mga kalibog ug mga pagduda—apan aron sa pagtabang kanato nga Makita ang kamahinungdanon sa labi pang pagtagad sa mga butang nga atong nadungog, ug aron sa pagdasig kanato ngadto sa labi pang pagkamatitud-anon sa pagtahan sa atong mga kinabuhi sa buluhaton sa Dios, ingon nga mao ang bibuhat sa atong hinigugma nga Manunubos.

Kahimtang Niadtong “Nanagpanibug”

Sa makadiyot, ingon nga ato na kining nasubay nga tema nga gidetalye sa sulat ni Pablo ngadto sa Hebreohanon—nga mao ang pagmalig-on diha sa Cristohanong pagtoo, paglaom, ug pagpangalagad. Ato karong matngonan kugn unsa gayud ka tataw nga gisulti kini nga panghunahuna sa mismong kapitulo diin gikutlo ang atong teksto. Pagkahuman ug awthag kanato nga magpadayon ngadto sa kahingpitan, ang Apostol nagpadayon, “Kay bahin niadtong mga tawo nga sa makausa nalamdagan na unta, nga nakatilaw na sa langitnong gasa, ug nakaambit na sa Espiritu Santo, ug nakatagamtam na sa pagkamaayo sa pulong sa Dios ug sa mga gahum sa kapanahonan nga umalabut, ug unya managpanibug sila, malisod na gayud ang pagpabalik pa kanila sa paghinulsol.” Ikompara ang ulahing bahin niini nga teksto sa pulong sa Bersikulo 1: “sa dili na pagpahimutang pag-usab sa sukaranan sa paghinulsol gikan sa patay nga mga binuhatan.”

Wala gayuy sayop nga pagsabot sa kahulogan sa kinatibuk-an nga pangatarongan ni Apostol Pablo nga gipamulong dinhi, nga mao ang pagkamahinungdanon nga establisado diha sa pagtoo ug diha sa pagpangalagad sa Dios. Sa kalig-on sa iyang pagpresentar sa iyang pangatarongan, iyang gipaila nga kung kita dili gayud establisado magpasabot kini sa the “sukaranan sa paghinulsol gikan sa patay nga mga binuhatan” nga kaniadto ra gipahimutang ug nga gidisenyo ingon nga magpabilin na kini hangtud sa katapusan, dili kay temporaryo lamang nga bahin sa atong kinabuhi, nga dili na “sublion pa pag-usab.” Gani, kana nga sukaranan gidisenyo man nga magpabilin nganhi kanato diha sa tibuok natong paglakaw nga hinalad ang atong mga kaugalingon, ug kini ang magpabilin ug dili mausab nga basehan sa atong pag-alagad sa Dios.

Sa ulahing bahin niini nga kapitulo, nagpadayon si Pablo sa pagpahinundom kanila sa lig-on nga sukaranan alang sa pagtoo ug paglaom diin gihatag sa Langitnong Amahan. Siya niingon nga kini nga mahimayaong paglaim nakasentro sa saad nga naglangkob sa tanan nga gihimo ngadto kang Abraham—ang saad diin nakahigot sa duh aka mga butang: pinaagi sa Pulong sa Dios ug sa Iyang panumpa. “sa ingon niana, sa tinguha sa Dios sa paghimog labi pa ka matin-aw nga pagpadayag sa walay pagkausab sa iyang katuyoan, sa pagpadayag niini ngadto sa mga manununod sa saad, siya misukip ug usa ka panumpa, aron nga pinaagi niining duha ka mga butang nga walay pagkausab, nga tungod niini dili mahimo nga mamakak ang Dios, kita nga mingkalagiw ngadto sa dalangpanan sa pagbaton

sa paglaom nga gibutang sa atong atubangan: Gihuptan nato kining paglaoma ingon nga angkla sa atong mga kinabuhi. Siguro kini ug kasaligan diin nagasulod ngadto sa sulod sa tabil.”—Hebreo 6:17-19

Pagkaklaro gayud nga ang gipamulong ni Pablo nga usa ka panig-ingnan nga estado alang sa us aka Cristohanon nga mao ang pagkalig-on nga pagkahilona sa mga siguradong mga saad sa Dios—bisan kadtong mga saad nga may kalabotan sa Iyang gipanumpaang kasabotan sa pagpanalangin sa tanang sa yuta pinaagi sa kaliwat ni Abraham. Labipang nahimong klaro kini nga katinuoran kon atong subayon ang pamahayag sa Apostol sigon sa iyang paggamit sa pulong nga “kahingpitan,” nga gigamit sa atong temang teksto. Pero, aron masabtan kini pag-ayo, mahinungdanon gayud nga hinumdoman nga kini nga sulat gisulat alang ug sa pinasahi nga kaayohan sa mga nangakabig nga Hebreohanon ngadto sa pagka-Cristohanon. Wala kini nagsulti nga ang mga Judeo ug mga Gentil, ingon nga mga Cristohanon, managlahi kahimtang sa atubangan sa Dios ni naglangkob sila ug managlahing katiguman o grupo ingon nga mga bag-ong binuhat. Hinuon gipakita sa Apostol kon giunsa nga ang mensahe sa maayong balita magamit alang sa pagtagbo sa talagaon nga mga problema sa mga Judeo, maingon man sa tanan nga mga grupo kinsa makaambit sa maong sagradong impluwensiya.

Landong Batok Kinatibuk-an

Samtang ang mga Cristohanong Gentil makagamit ug kinahanglan nga gamiton usab kining tanan nga makatabang nga pahamatngon niini nga sulat alang sa ilang mga kaugalingon, ug pinaagi niini makabaton sila ug espirituhanong kalig-on, apan Makita nato nga ang makinaadmanon nga Apostol nakigpulong mismo niining mga Hebreohanong Cristohanon, ug gigamit ang mga saad sa Maayong Balita sa ilang talagsaon nga mga problema. Naandan na sa mga Judeo ang pag-alagad sa Dios pinaagi diha sa kasabotan sa Balaod , apan buot ni Pablo nga illang masabtan nga kadto nga mga paghanay mga tipo [porma] lamang—usa ka “landing o anino” sa usa ka labi pang maayong butang nga umalabot unya. Siya nagaingon: “Kay ang Kasugoan nga may landong sa mga maayong butang nga palaabuton, dili ang matuod nga dagway sa mga butang, uban sa mao gihapong mga halad sa tuig-tuig nga kanunay ilang gihalad, dili gayud makahimo sa paghingpit kanila nga nagaduol. Kondili, wala ba unta sila moundang sa paghalad? Kay ang mga magsisimba, sa tapus mahinloi sa nakausa, wala na untay pag-ila sa sala. Apan niadtong mga halara adunay handumanan nga gihimo mahitungod

sa mga sala sa matag tuig.”—Hebreo 10:1-3

sa mga Hebreohanong Cristohanon wala pa gayud nakakuha sa katinuoran nga ang kasabotan sa Balaod wala nay epekto sa pagkakaron, ug dili na kinahanglanon alang kanila nga magbalikbalik sa pagpadayon sa “pagpahimutang pag-usab sa sukaranan sa paghinulsol gikan sa patay nga mga binuhatan” sa Balaod, sama sa ilang ginabuhat kaniadto. Wala gayud sila nakakuha—o nahikalimot ba kaha, o kaha kulang sa pagtoo nga motoo nga samtang “ang matag pari [sa pagkahan-ay sa kasabotan sa Balaod] nagatindog matag-adlaw nga nag-alagad ug nagahalad sa mao gihapon nga mga halad, nga dili gayud makawala sa mga sala,” apan karon si Cristo, pinaagi sa lamang Niya ka paghalad, “iyang gihingpit alang sa tanang kapanahonan sila nga mga gipanagbalaan.”—Hebeo 10:11,14

Isip dugang nga pamatuod sa mao gihapon nga katinuoran, gidugang pa ni Pablo, “Dili ba labaw pa gayud ang dugo ni Cristo, nga pinaagi sa Espiritu nga walay katapusan naghalad sa iyang kaugalingon nga walay buling ngadto sa Dios, magahinlo sa inyong kaisipan gikan sa patay nga mga buhat aron sa pag-alagad sa Dios nga buhi?” (Hebreo 9:14) Dayag gayud kayo ang pandoktrinang kalisdanan niining mga Hebreohanong Cristohanon. Bisan tuod tataw nga ilang ginahuptan pag-ayo ang maayong balita ni Cristo uban ang dakong kasibot sa sinugdanan, apan pinaagi sa kakulang sa malahutayong pagtoo, o kakulang tingali sa sa hingpit nga pagsabot sa matuod nga gahom sa giula nga dugo ni Cristo, nagsugod na usab sila sa pagbalik ngadto sa ilang kanhi nga nabatasan nga Judeohanong panghunahuna ug pormalismo, nnagasalig na usab sa tinuig nga mga seremonyas. Gisuwayan nila pagsagol ang tipikal nga mga seremonyas sa Balaod ni Moises sa ilang pagtoo ug ug buluhaton diha sa Dios pinaagi kang Cristo—sa walay paghunahuna nga si Jesus, ingon nga mao ang matuod [dili tipo], nagbutang na ug katapusan sa tipo, “gilansang na kini sa Iyang krus.”—Colosas 2:14

Usa Lamang Ka Sukaranan Sa Paghinulsol

Tungod niini nga katarongan naghatag si Pablo ug pangatarongan niini nga butang alang kanila sa detalyado nga paagi, nagatudlo sa katinuoran nga ang tanang mga maanindot nga mga leksyon nga gitudlo sa tipikal nga paagi pinaagi sa Balaod ug pinaagi sa buluhaton sa Tabernakulo—pagbalik tan-aw bisan pa sa panahon ni Melchisedec—natuman man diha ug pinaagi ni Cristo, ug diha kanila nga ginadapit nga makaambit uban Kaniya sa langitnong pagtawag. (Hebreo 3:1) Bisan ang kahan-ayan sa Bag-ong

kasabotan sa sunod nga kapanahonan, gipakita ni Pablo nga kini nag-agad sa usa ka sakripisyo niini nga matuod [dili tipikal] nga Labawng Pari. Karon kung kini nga Hebreohanon makahimo ug magkinabuhi uban ang hingpit nga pagtoo diha kang Cristo ug diha sa Iyang giula nga dugo, ug makahimo sa hustong paghupot sa mga saad sa pagka-isigkamanununod uban Kaniya sa gingharian, dili na sila kinahanglan pa nga magpadayon sa pagpahimutang pag-usab sa sukaranan sa paghinulsol gikan sa patay nga mga binuhatan ingon nga ilang naandan ubos sa Balaod ni Moises.

Wala nag-ingon si Pablo nga wala na gikinahanglan ang pagpahimutang sa usa ka husto nga sukaranan sa paghinulsol ingon nga unang mahinungdanong butang, ni ingon nga dili na kinahanglan nga magpabilin niana nga sukaranan. Hinuon, ingon ngatakos hunahunaon ang matuod nga sukaranan sa paghinulsol nga may kalabotan sa Cristohanon, Judeo man siya o Gentil, nakabasi kini sa malungtarong gahom o epekto sa dugo ni Cristo, nagpabilin kini nga siguro ug masaligan ingon nga nag-inusara ug hustong basihan diin makapaduol kita sa Dios ug makapahimuot sa atong pag-alagad Kaniya.

Ang matag Cristohanon matud pa sa mga Hebreohanon, kinahanglan nga makahunahuna nga kini nga sukaranan naglangkob usab ug ubang mga gikinahanglanon nga mga element sa kamatuoran diin makaapekto pag-ayo sa atong pagbarog diha uban sa Dios. Ang atong teksto nagpakita sa pipila kanila nga mao kini: mga bautismo, pagpandongsa mga kamot [ginahimo sa bag-o pa ang Iglesia], pagkabanhaw sa mga patay, ug paghukom. (Hebreo 6:2) Ang buot ba nga ipasabot ni Pablo nga dili na kini nato panumbalingon, aron makapadayon paingon nadto sa kahingpitan? Sigurado nga dili gayud! Ang sukwahi niini mao ang matuod nga kahulogan sa mensahe sa iyang pagpamulong. Nagtudlo siya nga dili kita angay mawad-an ug pagtoo niini nga mga butanga, ni maghunahuna nga kinahanglanon pa nga balikbalikon pa nga “ipahimutang” kini nga dako nga estruktura nga sukaranan sa pagtoo tungod kay gibaliwala naman kini. Hinuon magpabilin kita sa kanunay uban niini, nga mapadayonon—nga lig-on nga mahigot niini. Angay natong hunahunaon nga ang atong estado sa pagkahingpit [kahamtong] diha kang Cristo nagdepende dihsa sa hingpit ug mapadayonon nga paghupot sa dako nga sukaranan nga mga saad sa maayong balita. Mao kini ang mga saad nga naglangkob sa basihan sa atong mahimayaong paglaom.

Gideklarang sa Hebreo 7:19: “Ang balaod dili makahingpit, apan ang pagpasulod sa labi pang maayong paglaom makahimo sa paghingpit.” Unsa pa may mas tin-aw pa niini? Napasagdan niining mga Hebreohanong Cristohanon, ang mga dagkong panudlo mahitungod sa kamatuoran u gang nahuman na nga buluhaton ni Cristo, nangita pa gihapon ug kahingpitan ug naningkamot nga magpaduol sa sa Dios pinaagi sa karaang Kasabotan sa Balaod, nga sa gipakita nan i Pablo, dili gayud makahimo sa paghingpit. Ang “labi pang maayong “paglaom” diha kang Cristo ang makadala ug kahingpitan—ang paglaom nga nakasentro sa orihinal nga saad nga gihimo ngadto kang Abraham, ang paglaom nga nagsilbi ingon nga ankla sa atong mga kinabuhi, nga nagpugong kanato diha sa pagkadalinas, ug nga lig-n nga naghupot kanato diha sa siguro nga sukaranan diin ang tanan nga Cristohanong kinaiya pagatukoron.

Ingon nga mga Cristohanon, mgpadayon ba kita ngadto sa kahingpitan subay sa matuod nga kahulogan sa mga pulong sa Apostol? Nahimo ba kita nga labi pang pinagamut ug pinasukad diha sa pagtoo, diha sa mga dagkong kamatuoran sa plano sa Dios, ang Maayong Balita ni Cristo? Nahimo ba kita nga labi pang nakabaton ug lalom nga khibalo sa katinuoran nga ang dugo ni Cristo matuod gayud nga nagalimpyo kanato gikan sa tanang sala, ug nga tungod niini makahimo kita, sa tanang higayon, uban ang dakong pagsalig nga makaduol sa trono sa langitnong grasya, aron makadawat kitag kaluoy ug makakaplag kitag grasya nga makatabang kanato sa panahon sa pagpanginahanglan?

Ang kamatuoran ba, ang matag bililhon aspeto niini, nahimo ba kini nga labi pang kamatuod alang kanato sa matag-adlaw? Ang aton bang pagtoo hugot ba nga nakabugkos ngadto sa ankla diin mao ang atong langitnong paglaom? Kana ba nga pagtoo magpadayon nga maghupot, maghatag kanato ug kusog nga labi pang magpabilin nga madasigon mahitungod sa Dios ug sa Iyang mga saad? Madasigon ba kita—sama ka mainiton, ug bisan labaw pa gayud—ingon nga nalamdagan kita sa labing unang higayon? King mao, nan maglipay kita nga kini nga pahamatngon sa Apostol labi pang nasabtan diha sa atong adlaw-adlaw nga Cristohanong mga kinabuhi—nga kita nagpadayon gayud paingon sa kahingpitan diha sa paagi nga gimbut-an sa Dios.